

TUNNETEKSTI

LUKUPAKETTI

TUNNE TEKSTI – LUKEMISEN MATERIAALIPAKETTI RIPPIKOULUISSA

© Suomen ev.lut. kirkko ja Lukukeskus, 2026

Novellien tekijänoikeudet kuuluvat niiden tekijöille.

Tekstit julkaistaan tässä materiaalissa tekijöiden luvalla.

Materiaalipaketin toimitus: Sydämen sivistystä 750 vuotta -juhlavuosihanke,
Suomen ev.lut. kirkon rippikoulu ja kasvatus, Lukukeskus

Työryhmä: **Karoliina Haapalehto, Mikko Wirtanen, Stiina Klockars**

Hanke on toteutettu Suomen Kulttuurirahaston tuella.

Taitto ja kuvitus: © **Johanna Ilander**

VER2GO-novellin suomenkielinen käännös: **Nea Karjalainen**

ISBN 978-951-789-861-4

LUKEMINEN ON IKKUNA MAAILMAAN

Suomi on lukutaidon kärkimaita. Lukutaidon perusta luotiin seurakunnissa jo ennen kuin lukemisen opettaminen siirtyi koulujen vastuulle. Aluksi lukutaitoa edellytettiin kaikilta avioon aikovilta. Vaatimus oli tehokas, vaikka ei aina mieluisa. Myöhemmin lukutaidon opetus vakiintui osaksi rippikoulua.

Lukutaito levisi suomalaisten keskuudessa 1700-luvun lopulla. Aluksi tavallinen kansa ei osannut nähdä lukutaidon hyötyjä, sillä suomenkielisiä tekstejä oli tarjolla vain vähän.

Tilanne muuttui vähitellen, kun ensimmäiset suomenkieliset sanomalehdet alkoivat ilmestyä ja kansankirjastoja perustettiin 1800-luvulla.

Nykyään lukutaidon haasteet ovat Suomessa toisenlaisia. Nuoret osaavat lukea, mutta yhä harvempi pysähtyy pitempien tekstien äärelle. Lukeminen jää helposti pikaviestien, sirpaleisten tekstipätkien ja somesisältöjen varaan.

Tämä lukupaketti kutsuu viihtymään lukemisen parissa ja oivaltamaan jotain uutta. Kirjailijat **Juhani Karila**, **Kaj Korkea-aho**, **Vehka Kurjenmiekka**, **Juuli Niemi** ja **Jyri Paretskoi** ovat kirjoittaneet novellit nimenomaan nuoria lukijoita ajatellen. Aikuisia tarvitaan, jotta nämä tekstit löytävät tiensä nuorten käsiin.

Lukeminen on hyödyllistä ja hauskaa, ihanaa ja innostavaa. Lukutaito auttaa selviämään arjessa ja on perusta monille taidoille, joita muuttuva maailma meiltä vaatii.

Lukeminen avaa ikkunoita maailmaan. Oma näkökulmamme on väistämättä kapea ja rajallinen, mutta kirjojen kautta voimme eläytyä toisenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin.

Lukeminen kasvattaa ymmärrystä ja myötätuntoa toisia kohtaan. Siksi se on niin tärkeää.

Kiitos kirjailijoille hienoista novelleista sekä Suomen Kulttuurirahastolle lukupaketin taloudellisesta tukemisesta. Lämmin kiitos myös sinulle, joka kannustat nuoria lukemaan ja ohjaat tämän lukupaketin pariin.

Lukuiloa!

Mari Leppänen

Turun arkkihiippakunnan piispa

PORTISTA SISÄÄN

Kirjoittanut Juuli Niemi

On monta tapaa vältellä asioita. Tänään päätin, että olen kokeillut jo jo-kaista niistä.

Avasin silmät aamulla tajutakse-ni, että on taas ehtinyt jo tulla päivä. Äiti oli lähtenyt töihin monta tuntia sitten ja naapurin itkeskelevä vauva käy parvekkeella päivän toisille päivä-unilleen. Kesä on vielä kirkkaanvihreä, eikä minulla ole tänäänkään mitään erityistä tekemistä.

Enää en välttelisi sitä. Sen vaan tiesi, heti silmien avautuessa. Tänään menisin katsomaan isää.

Bussissa valitsen paikan, jossa on ti-laa istua, eikä kukaan lähellä istuvis-ta kanssamatkustajista haise liikaa vanhalta viinalta tai hieltä. On lämmin päivä ja takaosassa joku spurgu ottaa

hänkin päiväunta. Kukaan ei katso toi-siinsa, kaikilla on puhelimet edessä tai katse vähintään ikkunasta ulos.

Isä sanoi joskus minulle, että ra-sittavinta maailmassa on, kun kaikki tuijottavat puhelimiinsa koko ajan. Nyt se tuntuu jotenkin viattomalta ajatuk-selta. Että joku niin vähäpätöinen asia voisi olla rasittavinta maailmassa.

Minä puristan Alepasta hakemaani kukkakimppua kädessäni. Otin hal-vimman kimpun, mutta muistelen, että joskus isän ja Marian keittiön-pöydällä on ollut samanlainen pus-ka. Ehkä nämä ovat Marian tai isän lempikukkia. Ainakin jonkun lempikuk-kia ne varmaankin ovat.

Joskus taaperona Saimi kurotti maljakkoa kohti ja heitti sen yhdellä liikkeellä alas pöydältä. Maria katsoi pieniä lasinsiruja ympäri huonetta,

oli pienen hetken ihan hiljaa ja sanoi sitten hämmästyttä äänessään: Ai se osaa jo tehdä noin.

Minun piti pidellä rimpuilevaa Saimia sylissä sen aikaa, kun Maria siivosi sirut pois. Muistan, kuinka valitin asiasta isän tullessa töistä. Oonko mä joku vitun palkaton lastenvahti, minä huusin, ja isä meni hetkessä punaiseksi ja Maria kantoi mielteliään näköisen Saimin toiseen huoneeseen, pois huudon alta.

Jään bussista pois. Olen katsonut jo kotona googlemapsista mihin pitää mennä.

Portista sisään ja sitten vasemmalle. Niin Marian viesti sanoo, mukana on kartta, johon paikka on merkitty pienellä punaisella pisteellä. Sitten on kysymys, koska tulisin käymään, Saimia katsomaan.

Ei, Maria ei kirjoita "Saimia." Hän kirjoittaa "pikkusiskoa" katsomaan. Viestin voisi alleviivata kokonaisuudessaan tai kirjoittaa isoin kirjaimin. Että sisältö tulee varmasti perille. Peukutin viestin, mutten vastannut kysymykseen mitään.

Seison portilla. Astun sisään. Käänyn vasemmalle.

Maria ei tiedä, että eksyn lähes mihin vaan. Ei me koskaan opittu tuntemaan niin hyvin. Sitten kuitenkin.

Nyt minä haluan pois. Minä haluan vaan pois. Tämä on kuin sellainen uni, jossa tulee omaan kotiinsa, mutta kaikki siellä on väärin ja harmaata ja ahdistavaa ja tajuaa, ettei olekaan

mitään paikkaa enää missä olisi hyvä olla.

Mutta. On monta tapaa vältellä asioita ja olet kokeillut jokaista niistä. Portista sisään ja vasemmalle. Nyt vaan etit sen paikan luuseri.

Aamu voisi sanoa niin. *Nyt vaan etit sen paikan luuseri.* Ja nauraa päälle. Niin ettei sanat tuntuisi sitten yhtään pahalta.

Lukion ekalla en edes huomannut Aamua. Mutta ehkä en huomannut juuri mitään silloin. Isän paino oli pudonnut yhtäkkiä ja siitä se alkoi. Huolella kuntosalilla hankitut lihakset haihtuivat, vaikka isä oli herännyt viideltä, ennen kuin edes Saimi heräsi, jotta ehti töitä ennen salille.

Teki sen varmasti Saimin takia. Että olisi hyväkuntoinen isä, vaikka oli jo niin vanha, neljäkymmentäkuusi.

Ei se auttanut mitään, paino putoi ja pian tiedettiin mikä sairaus sen aiheutti. Maria itki niin kovaa kerran, että se oli oikeastaan vaan huutoa. Oli pakko mennä viereen, rauhoitella. Isä oli liian heikko jo silloin auttaakseen.

Maria pyyteli sitä anteeksi monta kertaa myöhemmin, mutta en silti halunnut mennä sinne enää yöksi. Äiti katsoi pitkään, mutta ei pakottanut. *Mietin vaan sitä Saimia*, äiti huokaili. Ihan kuin kaikki ei olisi miettinyt tietenkin juuri Saimia.

Se oli silloin kolmevuotias. Tuntui, että se katsoi aina vain Ryhmä hauta, kun kävin isää katsomassa. Marian oli kai pakko keskittyä isän hoitamiseen suurimman osan aikaa.

Kävelen leveää hiekkatietä pitkin ja katson korkeita puita, jotka kohoavat tien kumminkin puolin. Isä sanoi aina, ettei voisi asua sellaisella alueella, jossa puut on vasta istutettu, hän halusi puilta pituutta.

Viihtyykö isä nyt siis täällä?

Aamun hiusväri muuttui 16-vuotiaana kuulemma monta kertaa, mutta en huomannut sitä, koska yritin vain muistaa, miltä isän kasvot näytti ennen lahtumista, ennen värin kasvoilta vieviä lääkkeitä.

Maria puhui, että on pakko ehkä kohta luovuttaa kotona hoitamisen kanssa ja hankkia laitospaikka. Kun kotona oli pieni lapsikin.

Mutta ei se sitten kuitenkaan luovuttanut.

Isä yritti aina hymyillä, kun näki minut ovella. Se oli ehkä kauheinta. Miten isä vaan aina yritti, ettei meille tulisi niin kauhea olo.

Vaikka kyllä isä välillä myös raivostui. Jostain mitättömästä ja ihan yhtäkkiä. Ei minulle, ehkä en vain ollut tarpeeksi paikalla, että olisi kannattanut raivostua minulle. Marian silmistä näki, ettei se ollut kuitenkaan

tavatonta. Maria selitti vaisusti, että kipu ja kaikki tämä tekee isän välillä sellaiseksi.

Kaikki tämä.

Olen sittenkin jatkanut liian pitkään tähän suuntaan, ei isä löydy tältä käytävältä. Puristan kukkakimppua liian kovaa ja yksi varsi katkeaa.

Voi nyt vittu tätä symboliikkaa, Aamu voisi sanoa.

Pari kuukautta hautajaisten jälkeen, kun koulu taas alkoi, näin äkkiä Aamun samalla bussipysäkillä koulupäivän päätteeksi. Muistan, että Marialta tuli silloinkin viesti, missä se pyyteli

taas Saimia katsomaan, sanoi Saimin kertovan päiväkodissa kaikille, että hänen isovelji on niin vahva, että nostaa vaikka auton ylös.

Mietin, että hei pliiis Saimi. En käy edes salilla koskaan.

Silloin Aamu tuli juttelemaan. Se oli sellainen kuin se on, kun hermostuu. Puhui vähän liian nopeasti ja liikaa ja hymyili koko ajan, silmät hyppi sinne tänne. En oikeasti saanut varmaan yhtäkään sanaa väliin.

Aamu selitti yhdestä kaveristaan, Tolosesta, joka oli samalla psykan kurssilla kuin me Aamun kanssa ja kai sen takia Aamu puhui Tolosesta, kuin minäkin olisin sen tuntenut. Aamu kertoi, että Tolonen, joka on siis oikeasti muunsu, oli saanut hänet jo yläasteella tajuamaan, että hän, Aamu, ei siis sittenkään ollut muunsukupuolinen, vaan ainoastaan vitun kyllästynyt näihin tyttöyden malleihin, joita hänelle tuputetaan. Joten oikeastaan hän sai kiittää kaikesta vähäisestä itsetuntemuksestaan Tolosta, of all people, joka oli silleen hassua, koska kuten tiedät (en siis todellakaan tiennyt), niin Tolonen ei nyt ole mikään avautuja tyyppi vaan enemmänkin sellainen mysteeri ihmiseksi.

Bussi tuli. Olin yhä hiljaa. Aamu tuntui yhtäkkiä tajuavan, ettei hänen puhetulvassaan ollut mitään järkeä, tai varsinkaan mitään normaalin pysäkkikeskustelun piiriin kuuluvaa. Aamu astui ennen minua bussiin, koska muistin siinä, miten isä oli aina sanonut, että herrasmies antaa muiden mennä ensin. Aamu oli siinä vai-

heessa jo aika punainen ja tuskainen ja hän vain kääntyi vielä sanomaan minulle olan yli, että tuli vain mieleen siitä kaikesta mitä psykassa tänään puhuttiin.

En yhtään muistanut, mitä psykassa oli puhuttu, olin miettinyt muita asioita.

Mutta menin sitten kuitenkin Aamun viereen istumaan, ihan perälle, mihin se luikki häpeämään sitä, ettei omien sanojensa mukaan *osannut siis koskaan ei koskaan pitää turpaansa kiinni* ja kysyin missä päin Aamu oikein asuu.

Siitä se sitten lähti.

Ensin, kun isä sairastui, se tuntui täysin käsittämättömältä. Sitten vähitellen siitä kaikesta tuli oudon arkista, melkein tavallisen tuntuista. Purin Marian kanssa isän ja Marian parisängyn sairaalasängyn tieltä Saimin päiväkotipäivän aikana ja isä kyseli liian innokkaasti, miten lukiossa oli alkanut sujumaan, oliko löytynyt uusia ystäviä Niilon lisäksi?

Kohautin olkia ja sanoin sitten, että täytyy mennä.

En kertonut, etten puhunut juurikaan enää Niilolle. En kertonut, miten Niilo oli halunnut kysellä loputtomiin siitä, onko jollain isän suvussa esiintynyt samaa sairautta, onko otettu selvää tuoko se minun kohdalla minkälaista taudin riskin kohoamista, onko lääkäri suostunut kertomaan mitään varmaa ennustetta?

Varmaa ennustetta, niin Niilo sanoi. Ja vaikka tiesin, ettei se tarkoitta-

nut pahaa, että se oli vain oma vähän ehkä nepsy itsensä, niin silti suutuin. Niilo halusi saada vain tietoa, jolla olisi voinut rajata kaiken kauheutta. Että syy olisi isän elintavoissa tai perimässä. Ja että kuolemaan voisi jotenkin valmistautua.

En jaksanut olla se, joka breaks the news pikku Niilolle.

Ei ole mitään varmaa, pelkkää vapaapudotusta.

Niilo vihasi pienestä asti kaikkia kiipeilypuistojakin. Putoamisen pelosta.

Joskus kun kaikki oli vielä hyvin, vaikkei sitä silloin tietenkään edes tajunnut, miten hyvin, niin Marialla meni hermot, kun en tehnyt jotain mitä olin luvannut. Silloin isä saattoi ottaa naureskellen minua olkapäistä kiinni ja sanoi, että kundi tekee vaan prokrastinaatiosta taidetta, isäänsä tullut.

Ärsytti, että isä käytti niin typerää sanaa kuin kundi ja piti tarkistaa puhelimelta, mitä prokrastinaatio tarkoitti.

Prokrastinaatio. Asioiden lykkäminen tai viivyttely tekemisen aloittamisessa.

En tiedä olisiko tämä isän mielestä minun suurin taideteokseni.

Kuinka kauan tänne tuleminen kesti.

Seison nyt oikealla paikalla, oikean hautakiven edessä. Maria ja isä olivat sopineet kaiken valmiiksi, tänne Marian ja Saimin olisi helppo tulla käymään kotoaan. Jouluisin tai ehkä muulloinkin, koska ihmiset nyt haudoilla kävivätkään.

Maria oli laittanut hyvissä ajoin päivämäärän, jolloin he veisivät uurnan. Isäsi viimeinen matka. Niin Maria kirjoitti. Yritti varmaan vedota minuun.

Sitä päivää Maria ei minulle ilmoittanut, koska isä tuhkattaisiin. Tajusi, etten halunnut tietää. Ehkä se sittenkin tunsu jo minut aika hyvin.

En ollut hautajaisten jälkeen vastaanottanut mitään viesteihin. Maria liitti vielä mukaan kuvan Saimista likaisessa Ryhmä hau-lippiksessä ainainen uni-lelu Puppis kädessään. Sitä Saimi puristi sylissään aina telkkarin ääressä istuessaan edellisen vuoden aikana. Sillä Saimi pyyhki hätäntyneenä Marian kyyneleitä siunaustilaisuudessa.

En vain pystynyt katsomaan.

Enkä minä sitten mennyt mukaan. Isän viimeiselle matkalle. Maria laittoi myöhemmin kuvan, jossa Saimi oli polvillaan isän hautakiven edessä. Puppis kädessään.

Nyt minä seison tässä. Nyt minä. Seison. Tässä.

Väärät kukat mukana, olisi pitänyt ostaa joku ruukkukukka eikä tätä kuitunutta halpaa kukkapuskaa.

Äiti on neuvonut, että pitää hengitellä, kun ahdistaa.

Mutta joskus tuntuu paremmalta vain miettiä kaikkea muuta.

Niin kuin että vuoden päästä me Aamun kanssa aiotaan lähteä junalla Etelä-Ranskaan. Tai Italiaan tai Espanjaan, Aamu vaihtaa mieltään koko ajan. Ei sen ole niin väliä. Mutta kun ajattelen, mihin kaikkialle menen alkaa tuntua paremmalta, eikä tarvitse enää rauhoitella itseään hokien *nyt minä seison tässä*.

Jos Aamu seisoisi tässä se pyyhkisi kyyneleeni pois ja sanoisi jämäkästi ei haittaa. Ei haittaa.

Mutta tänne oli tultava yksin.

Isä kun olin pieni ajattelin, että olit oikeasti vahvin maailmassa. Kerroin päiväkodissa, että pystyt nostamaan vaikka auton.

Saattohoitokodissa itkit vaan niin paljon jo isä. Olisi pitänyt ottaa Puppis mukaan, pyyhkiä kyyneleesi pois.

Isä sinä olit hyvä isä. Vaikka oli se ero, ja kaikki, tuli Maria ja sitten Saimi. Kyllä sinä olit aina hyvä isä.

Anteeksi isä, etten tullut viimeiselle matkalle mukaan. Mutta itsekin olit sellainen, tiesit miten monta tapaa on vältellä asioita.

Isä nyt minä kuitenkin tulin portista sisään ja seison tässä.

Kun kävelen takaisin kohti bussipysäkkiä, vastaan tulee väsyneen näköinen nainen, joka työntää lastenrattaissa rääkyvää pikkutyttöä. Tyttö heittää pehmolelunsa kohdallani maahan ilman, että äiti huomaa. Mietin ihan pienen hetken. Sitten nostan lelun ja harpon naisen perään, ojennan lelun lapselle ja saan hänen äidiltään hymyn kiitokseksi.

Istun pysäkillä ja laitan Marialle viestin. Ensin vain kuvan isän hautakivestä ja kukkapuskasta. Sitten hetken mietittyäni laitan vielä perään: Voisin tulla Saimia kattoo joku päivä.

*

PORTISTA SISÄÄN

-novelliin liittyviä kysymyksiä:

1. Onko itselläsi tapana siirtää vaikeita asioita tai ylipäänsä vitkutella ja lykätä asioiden hoitamista myöhempään, eli prokrastinoida?
2. Mitä asioita ihmiset välttelevät tai lykkäävät? Miksi?
3. Millä lailla suru näkyy novellin kertojassa?
4. Miten kuvailisit kertojan perhesuhteita?
5. Oppiiko tai kohtaako kertoja jotain tärkeää novellin aikana, kehittykö hän mielestäsi jotenkin?
6. Miksi kertojan on vaikea mennä uurnalehtoon?
7. Miksi hän haluaa mennä sinne yksin?
8. Mitä asioita pitäisi osata antaa itselleen anteeksi, että voi jatkaa eteenpäin?

TÄYDELLISIÄ SUORITUKSIA

Kirjoittanut Vehka Kurjenmiekkä

Ei se näytä ihmissudelta”, kuis-
kaan Aadalle. ”Eikö niiden pi-
täny olla karvaisempia?”

Aada tökkää minua kylkeen. ”Shh!
Et sä voi puhuu tolla tavalla toisesta
leiriläisestä. Tai kenestäkään muus-
takaan.”

En vastaa mitään, mutta tuijotan
edelleen viimeisenä esittäytynyttä
Marttia, joka on juuri kertonut olevansa
kotoisin Joensuusta mutta asuvansa
nykyään Manchesterissa, soittavansa
harmonikkaa, ja olevansa ihmissusi.

Ikään kuin siinä ei olisi mitään
kummallista.

Martti kohtaa katseeni ja hymyilee
minulle ujosti. Toiseen pisamaiseen
poskeen painuu pieni hymykuoppa.

Käännän katseeni pois.

Leirikeskuksen riihikirkossa haisee pö-
lyltä ja mehiläisvahakynntilöiltä ja pit-
kien kesäpäivien auringolta. Hirsilattia
on täynnä syviä naarmuja ja siellä
täällä steariinitahroja. Seinät ovat
noesta mustuneet.

Istumme tyynyillä lattialla en-
simmäisen illan hartaudessa. Aada
laulaa uusia lauluja rohkeasti, minä
pysyn hiljaa. Kun leirin pappi puhuu
siitä, että ripari on huikea mahdoli-
suus oppia tuntemaan sekä Jumalaa
että itseään ihan uudella tavalla, se
tuntuu pelkältä vitsiltä. Tiedän kyllä
tarkalleen, millainen tyyppi Jumala
on, eikä me olla kovin hyvissä väleissä.

Illan loppuksi nousemme seiso-
maan piiriin, otamme toisiamme kä-
sistä ja lausumme yhteen ääneen

Herran siunauksen. Vieressäni seisovan pojan käsi on hikinen. On ahdas-ta, tuntuu hankalalta olla niin lähellä muita.

Hengittämisestä tulee helpompaa, kun pääsen ulos.

Leirin toisena päivänä istun laiturilla ja huljutan jalkoja vedessä. Meidät on lähetetty ulos miettimään suhdettamme luomakuntaan ja kaiken kauneutta. Aurinko viskoo glitteriä järvenselälle.

”Saanko mie istua tähän?” tunnistan äänen jo. Se on vähän käheä, ja murteesta huolimatta sanoissa on myös vieras aksentti, päivittäisen englanninpuhumisen tuoma korostus.

”Kuhan annat mun jatkaa luomiskertomuksen pohtimista syvällisesti.”

”No, mitä sä oot pohtinu?” Martti istuu viereeni. Hän riisuu kengät jaloistaan ja huokaa tyytyväisenä upotettuaan varpaansa veteen. Martin sääretkin ovat pisamaiset.

Kohautan olkiani.

”Mie oon aatellu, että Jumala teki kyllä huonon päätöksen antaessaan just meiän hommaks varjella ja viljellä maailmaa”, Martti sanoo, kun en vastaa. ”Et vaikka haikarat tai puput ois ehkä onnistunu siinä paremmin.”

”Kai sä tiität, et pupuilla on paha tapa lisääntyä niin nopeesti, et se kuormittaa ekosysteemiä ihan liikaa, kunnes tulee joku kanirutto tai muu romahdus?” En malta olla kysymättä.

Martti nauraa. ”No, okei, ehkei sit kanit”, hän myöntää. ”Mut ne haikarat.”

”En mä ylipäätään tajuu, miks Ju-

mala halua antaa sen homman ihmisille”, sanon. ”Ensin se loi kaiken. Sit se jätti sen tyypeille, joilla ei ollu vielä mitään kokemusta, viisautta tai muutenkaan yhtä paljon kykyä siihen ku Jumalalla. Mikä homma?”

”Ehkei Jumalan ollu tarkoitus jättää sitä ihmisille”, Martti vastaa. ”Vaan hoitaa hommaa heidän kanssaan yhdessä. Ihminenhän se oli, joka päätti, ettei Jumalaa tarvitse kuunnella.”

”No mut oli musta Jumalalta aika kelju temppu asettaa houkuttimeks sellanen puu, josta ei saanutkaan syödä, vaikka kaikista muista sai. Kyl-lähän semmoseen lankeaa kuka vaan ennemmin tai myöhemmin.”

”Syytitkö sie just Jumalaa syntiin-lankeemuksesta?” Martti kysyy.

”No sanonpahan vaan, et jos joku on muka äärettömän hyvä ja äärettömän täydellinen, eikö se oo vähän epäreilua vaatia samaa olennotta, joka ei oo? Joka ei tiedä kaikkea, mitä Jumala tietää?”

”Miusta tuntuu, että toi on just se kysymys, jota Eevakin mietti”, Martti sanoo hiljaa.

”Ja mikä on vastaus?”

”Niinpä. Sano sie, sit kun keksit”, Martti sanoo ja nousee. ”Mut kyllä sie selvästi täällä sitä tehtävänantoa toteutat.”

”Tuuks sie tänään bändiin?” Martti kysyy, kun jonotamme hakemaan ruokaa.

”En mä oikein tiä. En oo kovin hyvä soittaa yhdessä muiden kanssa”, vastaan.

”Terho on ihan sairaan kova pianisti”, Aada puuttuu avuliaasti keskusteluun. Mulkaisen häntä. ”Sitä vaan jännittää.”

”Te ette vaan pysyis mun tahdissa”, vastaan.

Martin suupielet hypähtävät. ”Kokeillaanko?” hän kohottaa minulle haastavasti toista kulmaansa.

Leiribändin harjoitukset eivät ala vielä varttiin, joten suostun seuraamaan Marttia saliin. Siellä Martti nostaa harmonikan syliinsä ja asettelee hihnat huolellisesti paikalleen ennen kuin alkaa soittaa. Hän soittaa *Saarenmaan valssin* rennosti hymyillen, mutta katse keskittyneenä, ja kumartaa lopuksi pienesti harmonikkansa kanssa.

”Siun vuoro”, hän sanoo ja nyökkää kohti pianoa.

Puren huultani. ”Emmä oikein tiiä.”

Avaan pianon kannen ja katson hetken koskettimia. Ajattelen kevään matineaa, paria aiempaa tutkintokonserttia, virheettömiä suorituksia. Marttia soittamassa harmonikkaa huolettomasti, ikään kuin pelkoa lipсахduksista tai vääristä sävelistä ei olisi olemassakaan.

”Ei musta nyt tunnu siltä”, sanon ja suljen pianon kannen.

”Mie luulen, että se viljelemisen ja varjelemisen pointti ei ollu siinä, että Jumala halus laittaa hommaan parhaat mahdolliset tyypit, jotka tekis sen täydellisesti ja kaikkien säädösten mukaan”, Martti sanoo, kun kävelimme viidentenä aamuna messuun

Riihikirkkoon. Aamu on usvainen, horsmanlehdissä kastehelmiä. ”Vaan siinä, että Jumala halus jakaa kaiken tekemänsä meidän kanssa. Että Jumala halus ja halua luottaa meihin, vaikkei me pystytä samaan mihin Hän pystyy. Ei se pointti ollu siinä, että meillä oli vapaus valita väärin, vaan siinä, että meillä on vapaus valita. Jotta voidaan valita oikein, jotta voidaan valita Jumala tai hyvyys tai toinen toisemme, on oltava mahdollisuus oikeesti valita.”

”Mut miks joku haluis tehdä mieluummin jotain epätäydellistä kuin täydellistä?”

”Koska rakkaudessa ei oo kyse täydellisyydestä vaan jakamisesta”, Martti sanoo.

”Millaista se on? Olla ihmissusi?” kysyn. On leirin kuudes ilta, hartauteen vielä parikymmentä minuuttia. Me maakaamme nurmikolla ja katselemme pilviä.

Martti nyhtää hajamielisenä ruohoa. ”Vähän sama ku jos sulla ois absoluuttinen sävelkorva tai keliakia. Vaikuttaa joihinkin juttuihin enemmän ja toisiin vähemmän.”

”Ei se oo kyl yhtään sama”, puuskahdan. ”Keliakia ei tee susta vähemmän ihmistä. Sudeksi muuttuminen tekee.”

”Tekeekö? Mie oon ihan sama Martti myös sillon kun oon susi”, Martti sanoo. Taivas heijastuu hänen vihreänharmaista silmistään.

”Muttet voi soittaa harmonikkaa tai leikkiä ponileikkiä.”

"En ainakaan yhtä hyvin", Martti myöntää. "Mutta juoksen aika hiton kovaa."

"Sattuuko se?"

"Mikä? Muuttuminen?"

"Nii."

"Ei juurikaan. Lapsena sattui, kun keho vasta oppi muuttamaan muotoaan. Mut ei nykyään."

"Entä –"

"Ei se tartu. Jotkut ihmiset vaan syntyy ihmissusina, ei siinä oo sen kummempaa. Aivan kuten jotkut syntyy silleen, et silmät on siniset tai korvissa on nipukka."

"En mä ollu kysymässä sitä. Vaan että oisitko sä – oisitko sä mieluummin ihan vaan ihminen?"

"Mie oon", Martti sanoo. "Ihan vaan Martti. Mut tiiäks."

"No?"

"On kyllä yks juttu, mikä on sutena hankalampaa."

"Mikä?"

"Tää", hän sanoo ja ottaa varovasti kädestäni kiinni.

En päästä irti.

Leirin kahdeksantena päivänä, lounasvapaalla, soitan Martille Riihikirkossa. Yhden kappaleen vaan, ja minua jännittää, ja teen pari ihan typerää virhettä, mutta Martti taputtaa silti ja hurraa, aivan kuin soittamani etydi olisi ollut jotenkin erityisen hieno.

"Ensi vuonna sie tuut leiribändiin", hän sanoo. "Ja sit me voidaan soittaa yhdessä."

"Ensi vuonna?"

"Niinku isoseks. Tullaan molemmat."

"En mä kyl oo aatellu –"

"Ehdit vielä aatella", Martti sanoo.

"Mut ei paineita. Miusta ois vaan kiva nähdä sut vielä uudelleen."

"On elämää muuallaki ku täällä Päiväkummussa", sanon. "Kyllä me voidaan nähdä muuallakin."

"Haluisiks sie?" Martti kysyy. Hän katsoo minun sijastani varpaitaan.

Tällä kertaa se olen minä, joka kurkottaa ottamaan Marttia kädestä kiinni. "Tietty mä haluan."

Rippileiri loppuu, Martti palaa sinne Manchesteriinsa, kesäloma hujahtaa ohi, ja kaikki on kuten ennen eikä kuitenkaan ihan.

Syksyn ensimmäisellä pianotunnilla kysyn opettajalta, voitaisiinko me harjoitella klassisen musiikin lisäksi myös vapaata säestystä. Hän kohottaa minulle kulmiaan.

"Miksi? Luulin, että pidit klasarista."

"Rakastan sitä, ja rakastan musiikkia. Mut just siks musta tuntuu, että mä haluisin oppia soittamaan myös muiden kanssa."

*

TÄYDELLISIÄ SUORITUKSIA

-novelliin liittyviä kysymyksiä:

1. Mikä tuntuu olevan Terholle vaikeaa? Osaatko kuvitella miksi?
2. Martin ihmissuteus ja siihen liittyvät ennakkoluulot voi nähdä vertauskuvana monenlaisille asioille. Millaisia asioita ne voisivat esimerkiksi olla?
3. Mitä itse ajattelet syntiinlankeemuskertomuksesta (1.Moos. 3)? Miksi ihminen ei noudattanut Jumalan antamaa käskyä olla syömättä hyvän ja pahan tiedon puusta, ja miksi Jumala antoi käskyn ylipäätään?
4. Entä Jumalan antama tehtävä viljelemisestä ja varjelemisesta (1.Moos. 2:15)? Miksei Jumala hoitanut hommaa itse?
5. Millaisten asioiden jakaminen voi olla ihmisille vaikeaa? Entä sinulle?
6. Mitä ajattelet, että Martille ja Terholle lopulta tapahtui?
7. Miksi Terho pyytää, että hän voisi harjoitella myös vapaata säestystä?

OIVALLUS

Kirjoittanut Jyri Paretskoi

Löysin oman guruni vahingossa. Kävelin metsäpolkua pitkin, kun näin rennosti puuhun nojailevan pienen ukkelin. Myönnän, että luulin sitä ensin tontuksi, mutta se oli hupsu ajatus. Tarkemmin katsottuna äijä näytti juuri siltä kuin olin aina kuvitellut gurujen näyttävän. (Tosin tämä veijari oli todella pieni, arvioni mukaan vain noin 65 senttimetriä paljaista varpaista päälään pyöreään kaljuun laikkuun asti.) Sen pitkät hiukset olivat yhtä valkoisenharmaat kuin napaan asti roikkuva partakin. Ainakin luulen, että sillä oli napa. En tietenkään voinut olla varma, koska se oli pukeutunut pitkään, valkeaan kaapuun.

”Saatat luulla, että sinä valitsit tämän polun, guru sanoi, kun pysähdyin sen kohdalle. ”Mutta oikeasti tämä polku valitsi sinut.”

”Mutta eihän minulla ollut valinnanvaraa, vastasin. ”Tämä oli ainoa polku.”

”Nimenomaan, guru sanoi ja myhäili tyytyväisenä partaansa sivellen. ”Sinä olet kehityskelpoinen.” Minulla on ilo ilmoittaa, että olet juuri löytänyt itsellesi oppaan.

”En minä tarvitse opasta, tästä on ihan lyhyt matka kotiin”, vastasin hämilläni. ”Yksi ainoa polku, joka johtaa suoraan perille.”

”On vaikea sanoa, milloin on perillä”, guru vastasi ja heristi luisevaa etusormeaan.

”Ei kai se nyt niin”...

”Kerro minulle jotain”, guru sanoi ja piti dramaattisen tauon. Ensin se katsoi jonnekin kauas kaukaisuuteen mutta käänsi sitten yhtäkkiä pistävän katseensa minuun. ”Haluatko sinä löytää täydellisen rauhan ja levollisuuden? Haluatko päästä käsiksi omaan rajattomaan potentiaalisi? Haluatko jättää tietoisuuden ja maailmankaikkeuden rajat ja oppia olemaan vapaa, todella vapaa, ehyt ja kokonainen?”

Haluatko ymmärtää kaiken tarkoituksen? Haluatko tavoittaa tavoittamattoman?”

”No joo. Tietysti”, sanoin.

”Onneksi olkoon! Minun ansiostani sinä et enää koskaan joudu eksyksiin. Minä olen valo pimeässä. Minä olen majakka myrskyn keskellä. Minä olen sinun karttasi ja kompassisi”, guru sanoi itsevarmasti.

”Mitä sinä oikein tarkoitat?” kysyin.

”Minä olen tästä lähtien sinun henkilökohtainen gurus. Minä johdatan sinua. Minä opetan sinua. Minä näytän sinulle tien”.

En ollut koskaan ajatellut, että tarvitsisin omaa henkilökohtaista guraa, mutta kieltämättä ajatus oli kiehtova. Olin aina ollut jossain määrin, ainakin ajatuksen tasolla, kiinnostunut itseni kehittämisestä, mutta hektisen elämän ristiaallokossa itsetutkiskeluun ja henkiseen hyvinvointiin panostaminen oli vähintäänkin haastavaa. Oma henkilökohtainen guru muuttaisi tilanetta varmasti suotuisammaksi.

”Miten tämä homma sitten oikein toimii?” kysyin mielenkiintoni herättyä.

”Minä annan sinulle vastauksia kysymyksiisi, guru sanoi. ”Sinä kysyt ja minä vastaan. Minun vastaukseni kumpuavat ikuisuuden viisaudesta, ja ne ovat tosia. Minä olen opettaja ja sinä olet oppilas. Kun olet valmis, kun olet perillä, olet saavuttanut jotain, minkä vain hyvin harva voi saavuttaa”.

”Mitä se jokin on?” kysyin, vaikka olin jo täysin myyty.

”Jotkut kutsuvat sitä valaistumi-

seksi, jotkut jumalallisen todellisuuden oivaltamiseksi. Myös täydellisen ykseyden tunteminen, totaalinen vapautuminen kaikesta tai korkeimman mahdollisen viisauden saavuttaminen ovat ilmaisia, joita olen kuullut käytettävän. Mutta ne kaikki ovat vain sanoja. Sinä voit kutsua sitä miksi ikinä haluat. Se on päämäärä, mutta yhtä tärkeää on matka.”

Mieleeni nousi heti valtava määrä kysymyksiä. Guruni toden totta oli vakuuttava, ja olin varma, että se osaisi vastata kaikkeen, mitä ikinä keksisin kysyä. Maanläheisenä ihmisenä halusin silti varmistua ensin käytännön järjestelyistä.

”Tulenko minä siis aina tähän samaan paikkaan, kun haluan kysellä sinulta asioita?”

”Luuletko todella, että voit itse vaikuttaa siihen, milloin mieleesi nousee kysymys?” guru kysyi. ”Ehkä en juuri silloin olisi täällä. Eikö sinustakin olisi parempi, jos olisin enemmän läsnä ja tavoitettavissa?”

”Totta.”

”Se on sitten sovittu. Muutan luoksesi. Minulle riittää noin yhden neliömetrin tila. Ruoaksi en tarvitse paljon, sillä mieleni ravitsee minua. Yksi haselpähkinä ja puoli desiä vettä päivässä on riittävästi.”

Ennen kuin ehdin sanoa mitään, guru hyppäsi reppuselkääni ketterästi kuin apina.

”Mennäänpäs sitten, guru sanoi ja piti minua tiukasti kiinni korvalehdistäni.

Vaikka tilanne oli hämmentävä,

olin iloinen löydettyäni ihan ikioman gurun. Sen pitäminen ei olisi mitenkään ylivoimaisen vaikeaa, eihän se syönyt juuri mitään. Pussillinen pähkinöitä riittäisi pitkälle, ja sille riittävä tila löytyisi helposti vaikkapa vaatekomerostani.

”Mikä on elämän tarkoitus?” kysyin, kun kuljimme polkua pitkin gurun ohjastaessa minua korvalehdistäni.

”Mielenkiintoista, että aloitit näin suurella kysymyksellä”, guru sanoi, ”mutta olen iloinen siitä. Sinun tulee ymmärtää, että joihinkin kysymyksiisi minä vastaan kysymyksillä, jotka toivon mukaan syventävät sinun ymmärrystäsi ja siten johdattelevat ajatustesi kulkua oikeaan suuntaan.”

”Sopii oikein hyvin”, vastasin.

”Ensinnäkin on syytä pohtia, miksi haluat tietää elämän tarkoituksen? Miksi se on tärkeää? Mikä muuttuu, jos tiedät vastauksen? Onko kaikkein ihmisten elämän tarkoitus sama, vai onko jokaiselle varattu oma polkunsaa?”

Pohdiskelimme kysymyksiä yhdessä, ja olin iloinen gurun lähestymistavasta. En ole varma, johtuiko se keskustelustamme vai gurun viisaudesta ja läsnäolosta, mutta tunsin pitkästä aikaa olevani olennaisen ja tärkeän äärellä. Tunsin, kuinka ymmärrykseni ja tietoisuuteni laajeni kohisten. Halusin kuitenkin täsmällisempiä, oikeita vastauksia enkä vain keskustelua ja omien ajatuksieni selkiytymistä.

”Mikä sinun mielestäsi on elämän tarkoitus?” kysyin. Guru olisi taatusti selvittänyt vastauksen aikapäivää sitten.

”Olet viisas, ystäväni”, guru sanoi. ”Minä lupasin sinulle vastauksia, ja sinä haluat tietää, voitko luottaa sanaani. Olen iloinen, että teit tämän kysymyksen. Minun totuuteni voi olla myös sinun totuutesi, mutta en ole varma, oletko valmis siihen.”

”Kyllä, olen valmis”, vastasin. ”Sinun totuutesi on minun totuuteni.”

”Hyvä on sitten”, guru sanoi. ”Elämän tarkoitus on kärsimyksen välttäminen.”

”Mitä tarkoitat?” kysyin ihmeissäni.

”Ihminen haluaa aina jotain, ja haluaminen on tyytymättömyyttä nykyhetkeen. Haluamme muuttaa jotain, haluamme lopettaa jotain, haluamme päästä eroon jostain tai haluamme saada jotain. Haluaminen merkitsee kärsimystä. Ihminen takertuu haluihin, on tyytymätön – ja siksi kärsii.”

Mietiskelin gurun sanoja. En ollut koskaan ajatellut asioita noin. Nyt kun ajattelin, kaikki tuntui yhtäkkiä selvältä. En vielä tiennyt, miten haluamisesta pääsisi eroon, mutta gurun opastuksella se varmasti onnistuisi.

Kului tunteja, sitten päiviä. Olin loputtoman utelias ja kyselin gurultani jatkuvasti jotain. Varmistin, että olin ymmärtänyt oikein, tein tarkentavia lisäkysymyksiä ja lopulta kokeilin, koin ja elin neuvoja todeksi. Minusta tuli levollinen. Opin hengittämään oikein. Opin tyhjentämään mieleni. Opin olemaan läsnä tässä hetkessä.

Sitten koitti se päivä, kun avasin vaatekomeroni, mutta guru ei ollutkaan siellä. Hätännäin, ehkä eniten itseni puolesta, sillä pelkäsin menet-

täneeni oppaani matkalla kohti korkeinta viisautta.

Lopulta, kaksi päivää myöhemmin, guru palasi.

”Kas niin. Täällä sitä ollaan”, guru sanoi välinpitämättömänä ja heilautti minulle kättään. ”Saisinko pähkinän ja puoli, korjaan, kokonaisen desin vettä.”

En sanonut sanaakaan, toin vain gurulle syötävää ja juotavaa. Se mutusti pähkinäänsä hitaasti ja keskittyen ja kulautti lopuksi kokonaisen desin vettä kerralla kurkkuunsa. Sinä iltana emme keskustelleet. Sama kaava alkoi toistua yhä useammin. Joskus guru oli poissa päiviä, joskus viikkoja. Ajan kuluessa se viipyi reissuillaan yhä kauemmin, ja lopulta se saattoi olla vuodenkin teillä tietymättömillä. Se ei koskaan kertonut, mitä teki silloin, kun ei ollut luonani. Sen sijaan sain kuulla, että kaikki tämä kuului opetukseeni. En ole varma, oliko niin tarkoitus, mutta opin olemaan välittämättä.

Omistauduin täysin gurun minulle viitoittamalle polulle, olkoonkin, että se ei kenties ollut sama polku, jota se itse kulki. Luotin sen sanoihin, suorastaan heittäydyin viisauden hellään syleilyyn. Minulla oli selvä suunta ja päämäärä, ja se tuntui hyvältä.

”Mistä tiedän, milloin olen perillä?” kysyin silmät yhä suljettuina. Istuin mietiskelyasennossani, ja tämä kysymys oli vastusteluistani huolimatta hiipinyt yhä uudelleen tajuntaani.

”Mmhhm”, guru vastasi.

Avasin silmäni ja huomasin, että gurulla oli suu täynnä jotain. Sen posket pullottivat räjähdyspisteessä, ja

katsoin, kuinka se alkoi kummastuneen katseeni huomattuaan plumpsautella pähkinöitä suustaan yöpöydällä olevaan kulhoon. Pähkinöitä oli laskujeni mukaan 28. Luulen, että gurullani oli ADHD tai jotain vastaavaa. Se tylsistyi helposti ja keksi milloin mitäkin itsensä viihdyttämiseksi.

”Yritin uutta ennätystä”, guru sanoi saatuaan viimeisetkin pähkinät suustaan. ”Oli tosi lähellä. Jonain päivänä vielä saan 30 täyteen. Mitä sinä kysytkään?”

”Mistä tiedän, milloin olen perillä?” toistin kysymykseni.

”Sen vain tietää”, guru sanoi. ”Jos sinua yhtään epäilyttää, et ole siellä vielä lähellekään.”

”Miltä se tuntuu?” kysyin.

”Täydelliseltä. Se on ensin puhdasta iloa ja mielihyvää. Sitten nekin menettävät merkityksensä ja olet yhtä kaiken kanssa. Olet samaan aikaan kaikki ja ei mitään. Sitä on vaikea kuvailla sanoin, mutta kun koet sen, tiedät kyllä. Alkuun se on vain hetkellinen oivallus, mutta on myös mahdollista, että se jatkuu loputtomiin.”

”Onko myös mahdollista, että en koskaan pääse sinne?” kysyin.

”Epäily on kärsimystä, lapseni”, guru sanoi. ”Sinun on päästettävä irti sellaisesta.”

”Minä yritän”, vastasin nolona. ”Minä epäilen yhä paljon.”

”Se on ihan normaalia, kaikille käy niin”, guru sanoi ja taputti minua pääläelleni. ”Se menee kyllä ohi.”

”Minä uskon ja luotan sinuun”, sanoin hiljaa, ”mutta olen luopunut

paljosta, ja se saa minut epäilemään. Ennen kuin tapasin sinut, halusin opiskella, halusin hyvän ammatin, halusin rakkautta ja parisuhteen, halusin lapsia, halusin oman talon, halusin matkustella ja nähdä maailmaa. Halusin

kokea kaiken, suorastaan janosin elämää.”

”Mutta sitten teit valinnan ja halusit päästä eroon kärsimyksestä”, guru sanoi. ”Kaikki miellyttäväkin on aina vain väliaikaista ja ohimenevää, ja siksi lopulta syy kärsimykseen. Mikään ei ole pysyvää. Sinun on noustava sen yläpuolelle.”

”Miten?” kysyin nyt jo vähän tuskaisena.

”Mietiskele. Hengitä. Tyhjennä mielesi. Keskity”, guru sanoi ja näytti mallia.

Henkilökohtainen guruni saattoi olla samassa asennossa liikkumatta tuntien ajan. Sen kasvoilla oli usein tyyni ja rauhallinen, jopa onnellinen ilme. Olin kateellinen sille.

Vanhenin, mutta opin olemaan välittämättä siitä. En surrut sitä, en iloinnut siitä. Vuosikymmenten ku-

luessa mukaan tuli myös kipuja ja sairasteluita, mutta hyväksyin ne, en halunnut epätoivoisesti niiden poistuvan. En palannut ajatuksissani menneeseen enkä miettinyt tulevaa.

Olin niin läsnä tässä hetkessä kuin pystyin, ja ainakin omasta mielestäni olin hyvä siinä.

Saatoin viettää mietiskelyasennossani loputtoman pitkiä aikoja, sillä kehoni ja mieleni olivat tottuneet meditointiin. Silti en

kokenut, että olisin saavuttanut tai oivaltanut sitä, mitä olin jahdannut

kaikki nämä vuosikymmenet. Keksin jopa, että minun olisi lakattava halua-
masta täydellisen rauhan, ykseyden
ja kirkkauden saavuttamista, mutta
sekään ei auttanut.

Guruni neuvojen ja ohjauksen an-
siosta elin vanhaksi. Terveelliset elä-
mäntavat ja ruokavalio pitivät kehoni
suhteellisen hyvässä kunnossa aina
99-vuotiaaksi asti. Sitten minut vietiin
sairaalaan. En olisi halunnut lähteä,
mutta minulle ei annettu vaihtoehtoja.
En enää päässyt itse liikkumaan, joten
minut kannettiin paareilla.

”Näytät rauhalliselta”, guru sa-
noi. Se istui sairaalavuoteeni vierellä
jakkaralle kokoamansa tynnyrinon
päällä.

”Minä olen rauhallinen. En pelkää
kuolemaa. En toivo sitä, mutta en toivo
kuolemattomuuttakaan.”

”Oikein hyvä”, guru sanoi, ”oikein
hyvä.”

”Kerrohan minulle jotain”, sanoin
kuiskaukseksi hiipuneella äänelläni.
”Olen tehnyt kaiken niin kuin sinä olet
opettanut. En silti ole oivaltanut tai
saavuttanut sitä, minkä vuoksi olen
tälle matkalle lähtenyt. Mitä minä olen
tehnyt väärin?”

”Palataanpa nyt tavoistamme
poiketen hetkeksi menneeseen”, guru
sanoi. ”Oletetaan, ettet olisi koskaan
tavannut minua. Miten sinä olisit siinä
tapauksessa elänyt elämäsi?”

”Oisin varmasti elänyt enemmän”,
vastasin. ”Oisin etsinyt ja kokeillut.
Oisin ollut epävarma. Varmasti oli-
sin epäonnistunut monessa asiassa,
mutta takuulla onnistumisiakin olisi

tullut. Oisin kuunnellut enemmän it-
seäni, uskonut itseeni ja siihen, että
valintani olisivat oikeita tai ainakin
sellaisia, että ne lopulta johdattaisivat
minut oikeaan. En olisi janonnut täy-
dellistä viisautta, kirkkautta, rauhaa
ja levollisuutta. Oisin toivottanut ne
tervetulleiksi elämäni, mutta en olisi
tehnyt niistä päämäärää ja tavoitetta.
Oisin rakastanut. Oisin oppinut. Oisin
iloinnut kaikesta siitä, mitä minulla on
ja haaveillut kaikesta siitä, mikä joskus
olisi voinut olla mahdollista.”

”Ystäväni”, guru sanoi ja silitti ot-
saani, ”sinä olet juuri oivaltanut kaik-
kein tärkeimmän. Sinä olet perillä.”

Hieman liian myöhään, oli ensim-
mäinen ajatukseni, mutta annoin sen
lipua pois mielestäni. Olin levollinen
ja rauhallinen. Kaikki oli selvää ja kir-
kasta. Suljin silmäni ja hymyilin. Vedin
syvään henkeä ja hengitin viimeisen
kerran ulos, hitaasti ja rauhallisesti.

*

OIVALLUS

-novelliin liittyviä kysymyksiä:

1. Kenen neuvoja otat vastaan? Mihin/Keneen voi luottaa ja mihin/keneen pitää suhtautua kriittisesti?
2. Mitä Gurun hahmo voisi edustaa tosielämässä? Keitä tai mitä nykymaailmassa seurataan joskus sokeastikin?
3. Mikä on Gurun vastuu?
4. Mikä on elämän tarkoitus? Miten sen voisi sanoittaa? Onko sen pohtiminen mielestäsi tärkeää?
5. Mitä elämänohjeita olet kuullut?
6. Pohdi jotain unelmaasi tai tavoitettasi. Mikä on ensimmäinen askel, jonka voit ottaa päästäksesi lähemmäs sitä?
7. Mitä kärsimys mielestäsi on? Kuuluuko se välttämättä ihmisen elämään? Vai pitäisikö kärsimystä mielestäsi tietoisesti vältellä?

Kirjoittanut Kaj Korkea-aho

Jansku oli Jeren tyttöystävä. Riparilta Jeren katoamiseen asti. Eli se tekee mitä, neljä kuukautta? Onko teistä epäilyttävää, että mä juttelen Janskun kanssa? Me ei olla yhdessä. Tai saa nyt nähdä. Olisiko jotenkin laitonta olla?

Mutta mä tajuan! Sen takia mä olen taas täällä. Vaikka mä olen jo kertonut kaiken, mitä mä tiedän. Teillä on ne tilastot, miten se olikaan – *kahdeksan kertaa kymmenestä*? Niin usein syylinen on joku, joka tunsu uhrin. Ja nyt te luulette, että olin mustasukkainen siitä, että Jere oli Janskun kanssa. Ja sen takia mä olen joku prime suspect? No, kai te sitten ootte kuulustelleet Juusoakin monta kertaa? Ja Danielia, oh my god. Juuso on Janskun eksä, ja Daniel tykkäsi Janskusta niin paljon että oli ihan romuna. Pääepäil-

tyjen listasta tulee pitkä, jos kriteerit on a) joku, joka on Jeren frendi ja b) joku, joka on tai on ollut kiinnostunut Janskusta. Ootteko te edes tutkineet Jeren isää niin kuin mä sanoin? Ja VER2GOa? Kuuntelitteko te yhtään mitä mä viimeksi sanoin?

Se että Jere olisi käyttänyt huumeita on bullshitiä. Ei Jere ollut sellainen. Ei sen isä olisi antanut sen tapahtua. Ja oikeasti: miten sillä olisi edes ollut aikaa? Isompaa hikaria ei olekaan. Ysi pilkku seiskan keskiarvo, ja se meinasi seota, kun sai ysin bilsasta ja äikästä. Tavoite oli kymppi kaikesta. Ja me skeitattiin joka päivä, ja se pelasi jääkiekkoa. Kuulostaako siltä, että se narkkasi? Jerestä tuli outo, se on totta, se tapahtui sen jälkeen kun ne muutti Mäkkylään, mutta ei siitä mitään narkkaria tullut. Sellaisen näkee silmistä.

Niillä, jotka on aineissa on isot pupillit ja ne käyttäytyy maanisesti tai menee ihan sekaisin. Jeren pupillit oli ihan tavalliset. Se oli vaan huonolla tuulella koko ajan. Ja sitten siitä tuli ilkeä. Sanoi Danielia minioniksi. Se on metri viisikymmentäkaksi. Ja epävarma siitä. Kaikki tietää sen. Silti Jere sanoi sen sille päin naamaa. Sen jälkeen Daniel lakkasi puhumasta sille. Mutta Jere ei ollut oma itsensä ennen kuin katosi. Se näytti sairaalta, joskus sen naama näytti ihan pääkallolta. Ja se raivosui ihan pikkuasioista. Varsinkin jos me kyseltiin VER2GOsta, silloin se saattoi flipata ja sanoa meistä kaikkea nastya. Ja kun mä lopulta seurasin sitä, se löi mua ja haukkui saatanan pervoksi.

Miksi mä seurasin sitä? Mähän kerroin jo viime kerralla. Haluatteko te että mä kerron saman jutun monta kertaa, jotta te näette, muuttuuko mun tarina? Koska se muuttuu, jos valehtelee? Vai toivotteko te että mä kerron tällä kertaa version, joka on vähemmän fucked up? Mä kerron vain miten se oikeasti meni. Mä olin huolissani Jerestä. Me kaikki oltiin. Mutta muut ei halunneet sekaantua asiaan, koska Jere on sellainen, jota totellaan. Ja se oli niin weird silloin lopussa. Pelästytti kaikki. Mutta mä en voinut antaa olla, mä halusin yrittää ymmärtää mitä Jerelle tapahtui. Siksi mä seurasin sitä.

Jere oli kilpailuhenkinen. Oli jo alasteella. Mä pelasin jalkapalloa ja se jääkiekkoa, joten me ei oikeastaan nähty hirveästi koulun ulkopuolella.

Mutta me kilpailtiin usein keskenämme. Kumpi juoksi nopeammin rappuset ylös? Kumpi söi enemmän kalapuikkoja? Kumpi rakensi hienomman talon Minecraftissä? Se oli meidän juttu. Mutta Jere oli kyllä paljon kilpailuhenkisempi kuin mä. Se johtuu sen isästä. Ootteko te saaneet siihen yhteyden? Kunnon psyko. Seisoi katsomossa Jeren matseissa ja karjui niin kovaa, että valmentaja joutui kommentamaan sitä. Se oli kotoisin Floridasta, sellainen todellinen MAGA-republikaani. Se varmaan vihasi asua Suomessa. Täällähän suurin osa on sitä mieltä, että urheilussa tärkeintä on se, että on hauskaa. Mutta Jeren isälle oli tärkeintä, että Jere antoi koko ajan kaikkensa, jotta siitä tulisi niin hyvä kuin mahdollista. Sairainta taitaa olla, että se toimi. Jere oli uskomattoman hyvä melkein kaikessa. Sai aina kympejä kokeista, niin kuin mä sanoin. Ja se jääkiekko. Huhuttiin, että kykyjenetsijät kävi katsomassa sen treenejä. Mä luulen, että sillä oli hyvä mahdollisuus tulla valituksi Pohjola-leirille. Sen isä varmaan hinkkasi MAGA-lippistään. The American dream! Mutta sen vanhemmathan erosi. Ja sen isä muutti takaisin USA:han. Juuri silloin Jere alkoi muuttua, kun se muutti Mäkkylään äitinsä kanssa. Se pääsi käsiksi VER2GOon isänsä kautta, siitä mä olen varma. Sen isä on töissä yrityksessä, joka kehittää sitä. Niitä teidän pitäisi kuulustella. Ootteko kuulustelleet?

Oli traagista kaikille, kun Jere muutti. Jansku sekosi täysin. Se sanoi, että

on raskasta olla kaukosuhteessa. Mä luulen, että sillä oli enimmäkseen ongelmia Espoon kanssa. On vaikea päästä Mäkkylään Arabiasta, missä me asutaan. Jansku matkustaa vain metrolla ja niillä oransseilla busseilla, koska se sanoo, että ne on ilmaisia. Paitsi että sitä mun ei kai pitäisi sanoa poliisikuulustelussa? Voinko mä perua tuon? Vaikka teillä kyllä toivottavasti on tärkeämpääkin tekemistä kuin jahdata pummillla matkustavia viisitoistavuotiaita.

Jere siis vaihtoi koulua, kun ne muutti Mäkkylään. Vaihtoi Mattlideniin. Se on Ison Omenan lähellä, eli tosi kaukana. Aika sairasta, että se vaihtoi. Se halusi itse jäädä Åshöjdeniin kaikkien frendien kanssa, ja Janskun kanssa. Kenenkään muun kuin sen vanhempien mielestä ei ollut järkeä vaihtaa koulua kuukausi ysiluokan alkamisen jälkeen. Mutta sen vanhemmilla oli kai joku Mattliden-fetissi. Ja kyllähän Mattliden onkin parempi koulu Jeren kaltaisille hikareille kuin Åshöjden. Mutta oli se aika devastating. Ei Jere tuntenut sieltä ketään. Ja meillä oli meidän porukka, joka skeittasi aina koulun jälkeen. Mä ja Jere ja Daniel ja Mike, joskus Jansku ja Tapio Nyholm ja Sakke Vikström. Seiskaluokalta lähtien me ollaan skeitattu sillan alla Hermannin skeittipuistossa. Heti kun koulu loppuu, me mennään sinne. Kun Jere lakkasi tulemast, se ei ollut enää sama juttu. Jere oli niin tärkeä osa porukkaa.

Me mietittiin paljon, miten me tehtäi-

siin. Voitaisiinko me vaihtaa paikkaa tai aikaa niin että Jere voisi vielä tulla mukaan. Mutta kaikilla oli niin paljon meneillään, niiden piti mennä kotiin syömään ja sen jälkeen muihin menoihin. Eikä kukaan halunnut vaihtaa skeittipuistoa. Me oltiin käyty siellä niin kauan. Me tunnetaan siellä melkein kaikki. Oli vaikeaa edes ajatella vaihtamista. Joten Jere teki päätöksen: se tulisi sinne edelleen, ja me jatkettaisiin niin kuin ennenkin. Se sanoi, että voisi tehdä läksyt metrossa, ja se oli kuitenkin tulossa parina iltana viikossa kaupunkiin jääkiekkotreeneihin. Joten se alkoi tulla Mattlidenistä meidän skeittipuistoon koulun jälkeen. Se tuli metrolla Kalasatamaan ja vaihtoi kolmentoista raitiovaunuun. Sillä oli mukana skeittilauta ja joskus kaikki lätkäkammat, näytti sairaalta, kun se kantoi niitä kaikkia hiestä märkänä. Me huomattiin pian, ettei se tulisi toimimaan. Tietenkin oli kiva nähdä, mutta Jereltä kesti ainakin viisikymmentä minuuttia tulla. Me ehdittiin skeitata vain hetki ennen kuin porukka alkoi lähteä kotiin.

Jere oli myös huonolla tuulella. Niin että piti varoa, ettei ärsytä sitä. Jansku ei jaksanut sitä. Ensin Jereä piti odottaa, ja sitten kun se tuli se oli vain kiukkuinen. Olin varma, että ne eroaisi. Siitä tuli noidankehä. Jere tuli skeittipuistoon niin pian kuin pystyi, mutta se ei riittänyt, joten se turhautui. Sitten Janskukin turhautui. Ja Jere turhautui entisestään. *Metro pysähtyy joka asemalla, se valitti. Kestää ihan helvetin kauan.*

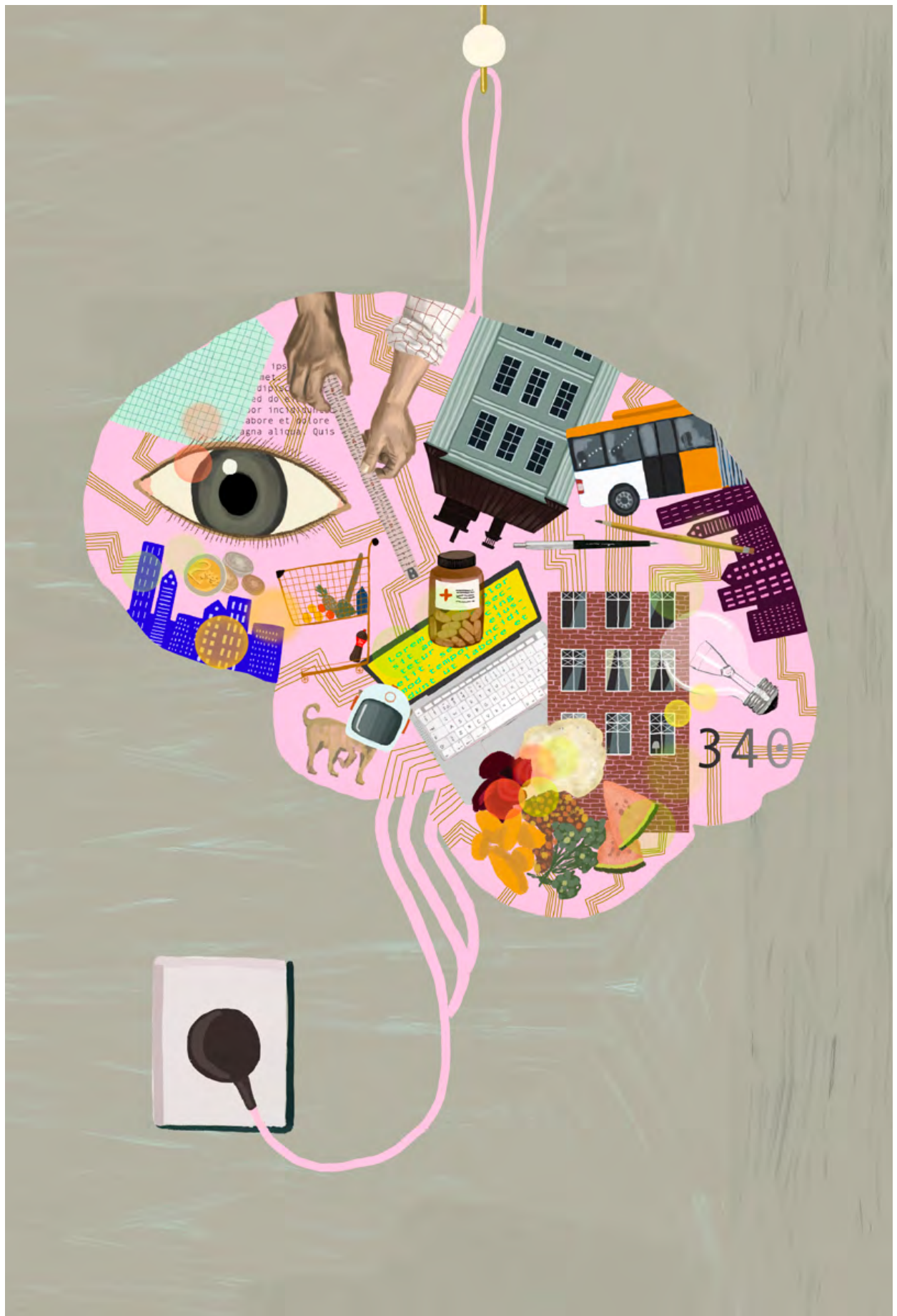
Mutta yhtenä päivänä se tuli yhtäkkiä skeittipuistoon skuutilla, aikaisemmin kuin yleensä. Se sanoi, että oli ajanut koko matkan Mattlidenistä ja että matka oli seitsemän minuuttia nopeampi kuin metrolla ja raitiovaunulla. Sillä oli outo ilme. Me luultiin, että se vitsaili. Se sanoi, että testasi uutta reitituisunnittelijaa, jonka parissa sen isä työskenteli. Se oli ensimmäinen kerta, kun kuulin VER2GOsta. Se käyttää tekoälyä ja laskee vaihtoehtoisia matkustusreittejä. Jere väitti, ettei sen ollut tarvinnut pysähtyä kertaakaan, se oli seurannut ohjeita ja ajanut täysillä koko matkan. Se kuulosti aika uskottavalta. Mä en päässyt yli siitä. Yritin koko illan laskea, miten Jere oli ajanut. Mattlidenistä skeittipuistoon noin neljässäkymmenessä kahdessa minuutissa. Matka on viisitoista kilometriä. Kävellessä kestää kaksi ja puoli tuntia, jos on nopea. Skuutilla Jeren on täytynyt ajaa keskimäärin 21 kilometrin tuntivauhtia ehtiäkseen. Se olisi mahdollista, jos tie olisi suora, ilman liikennevaloja, risteyksiä ja muuta liikennettä. Mutta Mattlidenistä tullessa pitää tulla Länsiväylää pitkin, ylittää Mannerheimintie, ajaa Pasilan läpi ja Mäkelänkatua pitkin. Ne on koko tämän maan ruuhkaisimpia paikkoja.

En saanut sitä täsmäämään. Mutta seuraavana päivänä Jere tuli taas aikaisin skuutilla, sama outo ilme kasvoillaan. Matka oli kestänyt neljäkymmentäkaksi minuuttia. Se nauroi oudoille jutuille, kun me skeitattiin, ihan kuin olisi ollut hermostunut. Ja

sillä oli earpodit korvissa, olin varma, että ne putoaisi, mutta niiden täytyi olla syvällä. Ennen kuin mä lähdin kotiin, kysyin, mitä kautta se oli ajanut Pasilan läpi. Se sanoi, ettei tiennyt teiden nimiä, mutta pilvenpiirtäjien välistä. Minkä pilvenpiirtäjien, mä kysyin, ja silloin se virnisti ja sanoi *hitto sä kyselit paljon*. Joten mä en tiedä mitä se tarkoitti. Ajattelin että se valehteli. Tai oli lintsannut koulusta ja lähtenyt aikaisemmin, tai saanut kyydin joltain. Mutta sitten meni viikko ja me oltiin taas skeittipuistossa koulun jälkeen. Jere tuli skuutilla skeittilauta jalan alla. Se oli ihan valkoinen naamasta ja näytti sairaalta. Sen leuka oli niin jännittynyt, että posket oli kuopalla, näytti että se puri hampaita yhteen niin kovaa kuin pystyi. Se pysähtyi, ja hetken mä luulin, että se kaatuisi. Katsoin puhelinta. Kello oli 15:34.

Se ei ole mahdollista. Oikeasti, I did the math. Sellainen skuutti ei kulje nopeampaa kuin 25 kilometriä tunnissa. Jeren koulu loppuu kolmelta joka päivä niin kuin meidänkin. 34 minuutissa lähteä koulusta, löytää skuutti ja ajaa 15 kilometriä kaupunkiliikenteessä. Vaikka ajaisi täysillä eikä pysähtyisi kertaakaan, matka kestäisi 36 minuuttia.

Jansku oli sinä päivänä paikalla. Se järkyttyi yhtä paljon kuin me muutkin, kun Jere tuli. Jere ei näyttänyt normaalilta. Tavallisesti Jansku olisi juossut sen luo ja suudellut sitä liioitellun kauan. Tyypillistä Janskulle. Se tietää,

että Daniel, Tapio ja ehkä mäkin ollaan oltu ihastuneita siihen. Mä luulen, että se tykkää tehdä meidät mustasukkaisiksi. Mutta nyt se epäröi, kuin olisi ollut epävarma siitä, että se todella oli Jere, joka siinä seiso.

Hetken päästä Jere toipui. Väri palasi sen naamalle, sen selkä suoristui ja se liikkui rennommin. Se skeittasi melkein normaalisti, vaikutti vain vähän väsyneeltä. Sillä oli earpodit syvällä korvissa, ja välillä vaikutti siltä, että se kuunteli niistä jotain eikä kuullut mitä me sanottiin. Ja kaikki mitä me kysyttiin vaikutti ärsyttävän sitä. Mä yritin saada sen kertomaan, miten se oli ajanut ja miten se oli voinut olla niin nopea. Se sanoi, että VER2GO oli ehdottanut vaihtoehtoista reittiä metsän läpi. Mä kysyin minkä metsän, mutta Jere vain kohautti olkapäitään ja lopulta näytti mulle keskaria.

Ne toiset poliisit näytti ihan samalta kuin te nyt. Siltä kuin mä olisin crazy. Mutta oottehan te nähneet ne kuvat? Kysyin siis serkultani, joka käy Mattlideniä, voisiko se tsekata, että Jere todellakin käy normaalisti tunneilla. Joo, kyllä kävi. Kahdeksasta kolmeen joka päivä. Viikkoa ennen kuin Jere katosi serkkuni seurasi sitä viimeisen tunnin jälkeen ja otti kuvan, kun Jere avasi skuutin lukituksen. Annoin teille sen kuvan. Se on otettu 15:10. Jere näyttää hermostuneelta. Ja kuvassa näkyy skuutin numero. Te saitte myös sen kuvan, jonka mä otin itse kaksikymmentäneljä minuuttia myöhemmin,

kun Jere oli perillä skeittipuistossa, 15:34. Siinä kuvassa näkyy myös aika hyvin, miten hullulta se näytti, niin kuin se olisi juossut myrskyn läpi.

Epäilläänkö mua siis jostain? Kuulostanko mä teistä siltä, että mulla oli joku hyperfiksaatio? Yritin vain ymmärtää mitä oli meneillään, jotta oisin saanut selville, voisinko mä auttaa Jereä. Muut olivat vain peloissaan. Mike ja Sakke ja Daniel ja Tapio ja Jansku, ne käyttäytyi kuin se olisi ollut painajaisista ja kuvitteli kai heräävänsä kohta. Jansku lakkasi tulemasta skeittipuistoon eikä vastannut munkaan viesteihin. Mä kirjoittelin tietysti myös Jerelle, mutta se ei edes aukaissut mun viestejä. Yritin saada lisää tietoa VER2GOsta ja Jeren isän työstä. Se on kalifornialainen yritys, joka työstää AI 2.0:aa. Mutta VER2GOa ei ole saatavilla missään. Jeren täytyi käyttää jotain betaversiota jonka oli saanut isältään. Tai ehkä se varasti sen. Tai sitten VER2GOa testattiin Jereen? Ihan sairasta että isä tekee sellaista lapselleen, mutta olisitte kuulleet, miten Jeren isä karjui jäähallissa. *Get them! Come on! Jeremy, you're fucking faster than that! You've got to be faster than that!* Se on sellainen isä, joka ei ole tyytyväinen, vaikka lapsi olisi nopein kaikista.

Lopulta en keksinyt muuta kuin seurata Jereä. Joten lintsasin tunnilta ja menin metrolla Mattlidenin koululle, odotin rappusten luona, kun koulu loppui ja oppilaita alkoi virrata ulos. Jere yllättyi, kun näki mut. Näytti oi-

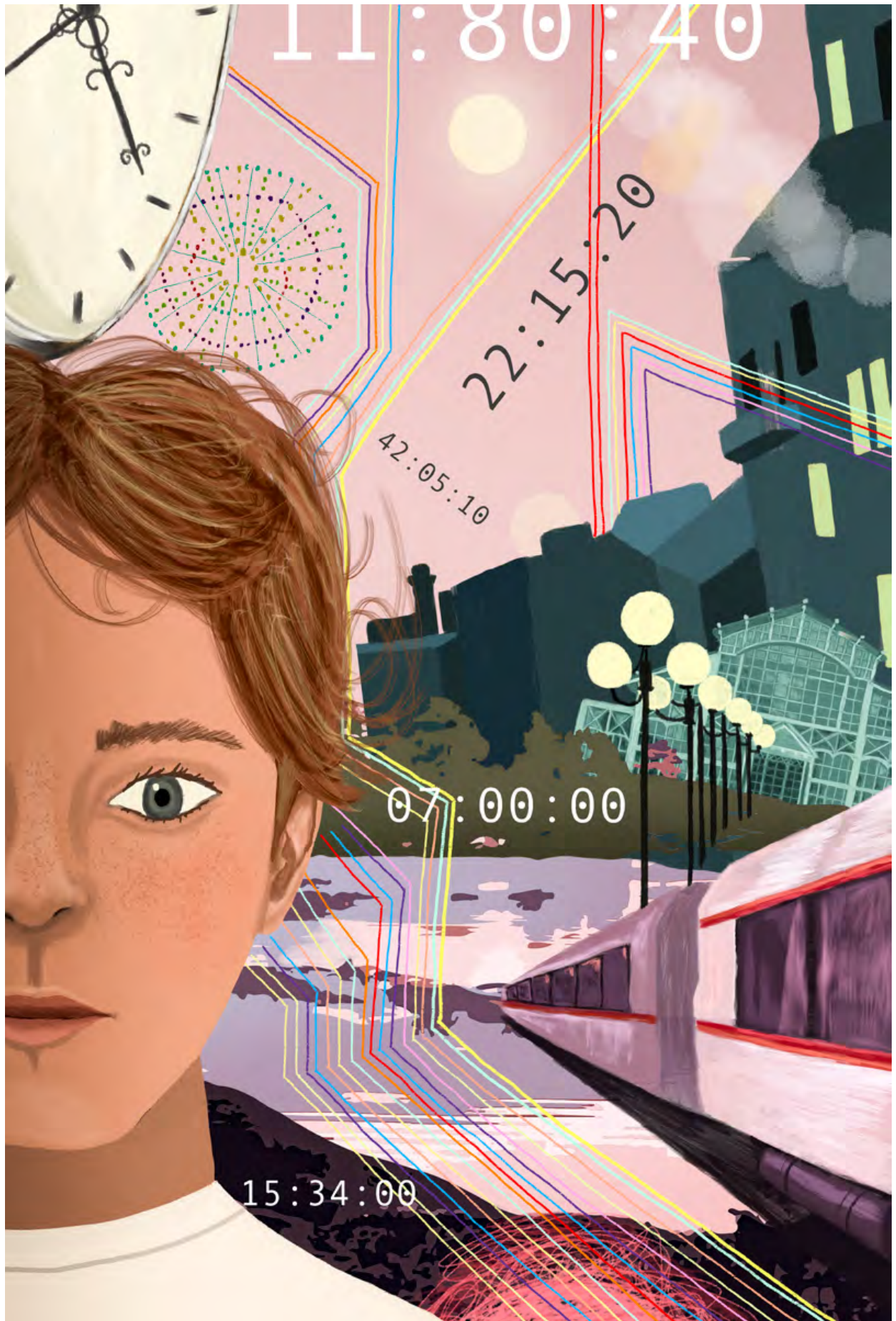
keastaan iloiselta. Mutta kun se tajusi, että mä olin siellä koska aioin vakoilla sitä, se suuttui. Se oli jo aikoja sitten kyllästynyt kaikkiin kysymyksiin ja piti mua pakkomielteisenä. Silloin se sanoi mua saatanan pervoksi, ja kun mä lähdin sen perään ja laitoin käden sen olkapäälle se löi mua, tähän solisluun kohdalle. Se ei ole koskaan ennen tehnyt niin. Mutta se ei ollut enää oma itsensä, hulluus oli asettunut sen kasvoin ja ottanut sen yhä enemmän valtaansa. Mun mielestä Jere näytti vanhalta ja pelokkaalta.

Kysyin, saanko tulla kyytiin. Niin kuin ennen, kun me oltiin pieniä ja ajettiin joskus kaks päällä Jeren pyörällä. Kun mä sanoin sen, tuntui kuin se olisi muistanut sen ajan ja sen ansiosta se näytti taas itseltään. Mä en tiedä miten muuten mä kuvailisin sitä. Jokin levottomuus hellitti hetkeksi ja Jere näytti taas samalta kuin ennen. Ja ehkä se tajusi silloin, että mä en ollut siellä koska halusin jotenkin häiritä sitä, vaan koska mä oikeasti välitin siitä. Ja se katsoi mua ja sanoi: *Okei, tuu sitten.*

Me löydettiin skuutti, jonka akku oli melkein täynnä. Näin kun Jere kirjoitti VER2GOon mihin me oltiin menossa ja katsoi jotain, mikä taisi olla kartta mutta oli punamusta eikä näyttänyt mitään kartalta mitä mä olin koskaan käyttänyt. Sitten Jere työnsi earpodit korviin ja sanoi, että matka kestäisi kaksikymmentäneljä minuuttia. *Pidä kiinni*, se sanoi. Mä olin aika hermona,

mutta oli myöhäistä perua. Meillä oli skeittilaudat jalkojen alla ja mä seison Jeren takana skuutin kyydissä kädet sen olkapäillä.

Me ajettiin pyörätietä. Ei kovin nopeasti. Mä ajattelin, että skuutti lagasi tai että Jere ajoi hiljaa mun takia. Sitten Jere kääntyi yhdelle parkkipaikalle. Siellä aukealla paikalla se teki muutaman nopean käännähdysten. Se oli täysin keskittynyt eikä ne olleet mitään random käännöksiä, vaan vaikuttivat noudattavan jotain kaavaa. Mä yritin rentoutua. Nopeita käännöksiä ei kuulu vastustaa, vaikka se siltä tuntuu, silloin kaatuu ihan varmasti. Kuulin että Jere mutisi jotain, ja sitten kuulin äänen ja naksahduksen, joiden täytyi tulla Jeren earpodeista. Jere kiihdytti skuutin maksimivauhtiin ja ohjasi takaisin pyörätielle. Jotain oli tapahtunut. Mä olin kadottanut suuntavaiston kokonaan. Tuntui kuin me oltaisiin ajettu väärään suuntaan. Ensimmäinen asia minkä mä huomasin oli, että äänet oli outoja. Ihan kuin korviin olisi laitettu joku filteri, niin että vaan korkeat äänet kuului selvästi ja kaikki muut äänet kuulosti kaukaisilta. Kuulin selvästi hiekan rahan skuutin renkaiden alla mutta en tuulta, en liikennettä. Sen sijaan Jeren earpodeista vuotava ääni oli nyt paljon kovempi. Sähisevä ääni vaikutti huutavan ohjeita Jerelle. Kun katsoin ympärilleni, huomasin, ettei siellä ollut ketään muuta. Pyörätie oli tyhjä eikä mikään liikkunut. Yhtäkkiä Jere kaarsi autotielle ja suuntasi erkanemiskais-

talle. Silloin näin, ettei yhtään autoakaan näkynyt missään. Ajoimme Län-siväylää ja olimme siellä aivan yksin. Kaikki kaistat kumpaankin suuntaan olivat tyhjiä silmäkantamattomiin asti. Se oli hurja näky. *Where the fuck is everyone?* huusin, mutta tajusin että Jere keskittyi täysin ajamiseen, tai ehkä ohjeiden kuunteluun, joten sen jälkeen olin hiljaa. Se oli vaikeaa. Meinasin friikata jo silloin. Sydän hakasi ihan hulluna.

Kun meidän olisi pitänyt saapua merenrantaan ja nähdä Lauttasaaren silta, saavuimme sen sijaan kaupunginosaan, jota en ollut koskaan ennen nähnyt, ja silloin tajusin, ettei me oltu enää Helsingissä. Me ajettiin korkeiden talojen välistä, niissä oli kymmeniä kerroksia, jotkut taisivat vielä korkeampia, ja ne peittivät taivaan melkein kokonaan. Eikä ketään näkynyt missään. Katu oli autio ja ikkunat pimeinä. Näin liikehuoneistoja, joiden lamput oli sammuksissa, mutta en tunnistanut kylttejä, vaikka ne vaikuttivat tutuilta. Ja joka puolella kadulla lojui jotain, joka näytti mustilta merilevävanoilta, ja skuutti töyssähti joka kerta kun ajoimme sellaisen yli. Siellä täällä vanat muodostivat möykkyjä, joita Jere väisteli. Lopulta tulimme alueelle, joka vaikutti satamalta, mutta meren tilalla olikin autiomaan kaltainen maisema. Horisontissa näin jotakin mitä luulin ensin tummiksi pilviksi. Pian ymmärsin kuitenkin, että ne olivat vuoria. Vuoriketju kohosi siellä, missä Helsingin olisi kuulunut olla. Osa

huipuista oli jyrkkiä ja piirtyi selkeästi taivasta vasten. Ja tie jatkui piikki-suorana eteenpäin, niin kauas kuin pystyin näkemään, pois päin taloista, autiomaan ja kaukaisten vuorten suuntaisesti.

Näin mustan läikän Jeren kaulassa, ihan naamani edessä. Se näytti vähän öljyltä, tai mönjältä, jota oli ollut kadulla, ja ajattelin että jotain on täytynyt roiskua Jeren päälle. Mutta kun mä katsoin sitä mustaa läikkää, se liikkui äkkiä siksakkaa Jeren kaulaa pitkin, ihan kuin olisi ollut elävä.

Sätkähdin niin että skuutti horjahti, kun se musta juttu katosi Jeren paidan alle ja Jere huusi *Älä liiku!* ja mä huusin *Sulla on jotain kaulassa!* ja Jere käänsi päätään ja oli ihan raivona ja huusi: *Anna olla!* Samalla näin pari mustaa öljyläikkää mun omilla tennareilla ja sukilla ja menin paniikkiin. Koko keho reagoi ja yritin potkia ne pois.

Jere karjui: *Stand fucking still!*

Luulen, että mussa aktivoitui joku survival instinct. Tajusin, että mun täytyy luottaa Jereen. Missä ikinä me oltiinkaan, se oli ollut täällä aiemmin. Se tiesi enemmän kuin mä. Ja parhaassa tapauksessa se hoitaisi meidät pois täältä. Joten mä pidin jalat paikoillaan ja silmät kiinni vaikka kroppa tärisi. Koko ajan tuntui siltä kuin jotain kylmää ryömisi jalkoja pitkin, mutta en antanut reflekseille valtaa, puristin silmiä kiinni ja pakotin mun kehon

pysymään paikallaan. Mulla oli käsi-
varsien lihakset kipeänä monta päi-
vää sen jälkeen, pidin niin kovaa kiin-
ni Jeren olkapäistä. Ja vaikka skuutti
tärisi pidin silmät kiinni, ja vaikka en
oo uskovainen rukoilin Jumalalta, että
me päästäisiin elävänä takaisin ko-
tiin. Ainut kerta kun avasin silmät oli,
kun joku kauhea meteli sai mun korvat
lukkoon. Se alkoi ulinana, jonka luu-
lin kuuluvan skuutin renkaista, mutta
ääni voimistui ja voimistui ja muuttui
kaoottisemmaksi, kunnes kuulosti esi-
historialliselta, kuin hirmuliskon ääni
jostain leffasta, mutta sekoittuneena
hurinaan ja kivien rahinaan. *Mikä tuo
on?* mä huusin ja Jere vastasi: *Se on
kaukana! Vuorten toisella puolella!*
Mä katsoin ympärilleni. Autiomaan oli
vaihtunut karuihin kallioihin, ja vuoret
olivat osittain laihojen puiden peitos-
sa. Se kauhea ääni kaikui kuin laivan
sireeni merellä, ja kivien rahina jatkui.
Suljin taas silmät, se oli ainoa tapa py-
syä rauhallisena. Vaatteet tuntuivat
inhottavan märiltä. Jos niitä öljyläikkiä
oli mun mahan päällä tai jaloissa, en
halunnut nähdä niitä.

Yhtäkkiä Jere kääntyi, ja kääntyi uu-
destaan, ja uudestaan, ja kuulin sen
laskevan jotain ja sitten pää täyttyi
kohisevasta äänestä ja Jere huusi:
Kakskytkaks minuuttia! Ja nauroi. Mä
avasin silmät. Kesti hetken tajuta, että
me oltiin Vallilassa, lähellä skeittipuis-
toa. Se kohiseva ääni, jonka kuulin tuli
liikenteestä. Autot oli tulleet takaisin.
Kauempaan edessä näkyi raitiovaun-
nu. Ihmisiä käveli kadulla. Jere käänsi

päätään ja nauroi. *Rantatie oli paljon
nopeampi! Mä tiesin sen! Ja vuorten
välissä menee tie, joka on vielä nope-
ampi. Yhdeksäntoista minuuttia!*

Se pysäytti skuutin skeittipuiston
luokse. Mike ja Daniel ja Tapio tuijotti
meitä. Mä en kestänyt sitä just silloin
ja juoksin pois. Mitä mä voisin sanoa
niille? Halusin mennä yksityiseen paik-
kaan missä mä voisin varmistua sii-
tä, että olin taas todellisuudessa ja
riisua kaikki vaatteet ja tarkistaa oliko
mun kehossa mustia läikkiä. Juoksin
koko matkan kotiin ja menin suihkuun.
Kaikki vaikutti normaalilta, mutta en
päässyt eroon kamalasta hiipivästä
tunteesta. Se tunne kesti monta päi-
vää. Mä taisin olla jonkinlaisessa sho-
kissa. Kävin suihkussa kerta toisensa
jälkeen. Isän ja äidin mielestä mä näy-
tin sairaalta. Jäin kotiin koulusta. Nyt
mä olen aika oma itseni taas, mutta
nukun edelleen valot päällä, muuten
mä näen vain mustia läikkiä kiipeä-
mässä seiniä ja kattoa pitkin.

Se oli viimeinen kerta, kun mä näin
Jeren. Se oli koulussa vielä seuraava-
na päivänä, muttei tullut skeittipuis-
toon. On rekisteröitynyt, että se avasi
skuutin iltapäivällä, mutta se skuutti
on kadonnut. Jeren äiti ilmoitti Jeren
kadonneeksi kahdenkymmenenneljän
tunnin jälkeen, ja nyt on mennyt mel-
kein kuukausi. Sen enempää mä en
tiedä.

Mä uskon, että Jere ehkä on elossa.
Luultavasti se on jumissa siellä autios-

sa maailmassa. Ehkä skuuttiin tuli joku vika siellä. Ehkä Jere ajoi harhaan tai joutui onnettomuuteen? Kännykän ja earpodien akun on täytynyt loppua aika pian. Pääseekö sieltä silloin edes pois? Mä oon yrittänyt olla optimistinen. Jere on vahva ja nopea. Jos siellä on ruokaa ja vettä, uskon että se löytää ne kyllä. Parhaassa tapauksessa se onnistuu pysymään erossa niistä mustista läikistä, ja jonain päivänä se löytää tien ulos ja tulee takaisin.

Mutta mä olen myös miettinyt paljon sitä miltä se näytti silloin viimeisellä kerralla kun näin sen, ennen kuin mä juoksin pois. Niiden viimeisten viikkojen aikana Jerestä ei vain tullut nopeampi ja nopeampi saapumaan skeittipuistoon. Se näytti myös aina vain pelottomammalta, ja se mitä mä näin sen kasvoissa silloin viimeisellä kerralla oli jotain mitä varmaan näkee sellaisen ihmisen silmissä, joka on just hypännyt laskuvarjolla. Adrenaliinia ja dopamiinia. Se on sellaisen ihmisen katse, joka ei enää pelkää, joka luulee olevansa kuolematon ja uskaltaa mitä vaan. Joten jos VER2GO:n mukaan oli olemassa vielä nopeampi reitti skeittipuistoon, luulen että Jere ei voinut vastustaa sen kokeilemista. Ja mä yritän olla ajattelematta sitä, koska se ääni on mahdotonta saada pois mielestä. Että Jere siis on mennyt niiden terävähuippuisten vuorten toiselle puolelle. Että se on kohdannut sen mikä ikinä niiden takana mylviäkään. Ja että se joku on vienyt Jeren.

Täällä on aika pimeää, voitteko te laittaa lisää valoja päälle? Seinät liikkuu. Sori, mutta voitaisiinko ainakin pitää tauko?

*

-novelliin liittyviä kysymyksiä:

1. Mitä ajatuksia ystävydestä teksti herättää sinussa?
2. Mitä tehdä, jos epäilee ystävän voivan huonosti?
3. Algoritmit tekevät käyttämistämme palveluista nopeampia ja tehokkaampia. Mutta millä hinnalla?
4. Kenen puolella teknologia on?
5. Mitä riskejä tekoälyyn luottamiseen liittyy?
6. Tarvitseeko ihminen myös low-tech-alueita tai -aikoja? Millaisia ne voisivat olla? Mikä niiden merkitys on?
7. Millaista riippuvuutta algoritmit ja tekoäly voivat aiheuttaa?

Kirjoittanut Juhani Karila

Linnea nyökkäsi kohti miestä, joka astui ulos apteekista.

"Miten olisi tuo?"

"Liian köyhä."

"Köyhä?"

"Tsekkaa sen kengät."

Ne olivat Prismasta.

"Totta."

Viiteen minuuttiin ei tullut yhtäkään hyvää. Seuraavaksi Linnea osoitti naista, joka meni sisään Mustiin ja Mirriin.

"Entä tuo?"

"Liian vahva. Näyttää ihan vapaa-painijalta."

He istuivat kauppakeskuksen aulassa. Selasivat puhelimiaan ja katsoivat ihmisiä. Kului vielä vartti. Sitten

ravintolamaailman suunnasta lähestyi täydellinen kohde: viisikymppinen kiltin näköinen mies, joka käveli hitaasti. Sillä oli vaalea kalliin näköinen takki ja ennen kaikkea kallis laukku.

"Tuo", Siru sanoi ja nousi seisomaan. Linnean päässä soi hälytyskello, mutta Siru käveli jo miehen vierellä.

"Hei", Siru sanoi.

Mies vilkaisi tyttöä hämmästyneenä. Ei sanonut mitään.

Siru sanoi, että hänen piti tавata kaverinsa Laakatien uloskäynnillä. Voisiko setä näyttää reitin? Mies ei vastannut. Jatkoι vain kävelyä. Siru sanoi, että oli vieraassa kaupungissa, eikä hänen puhelimessaan ollut akkua. Mies äännähti myötätuntoisesti.

Hienoa, Siru sanoi. Hän katseli ympärilleen ja arvuutteli oikeita suuntia. Ehkä tuolla, hän sanoi ja osoitti kohti liukuportaita.

Mies seurasi Sirua kuin koira. Linnea tuli viiden metrin päässä perässä ja ajatteli, että tässä oli nyt jotain outoa.

Mies ja Siru menivät liukuportaat alas ja ovista ulos. He kääntyivät oikealle metrosillan alle. Siellä oli työmaa, joka oli rajattu aidoilla. Tässä oli muutaman metrin katve, jota yksikään valvontakamera ei kuvannut. Siru jättäytyi miehen taakse, katsoi ympärilleen ja lopuksi Linneaan, joka nyökkäsi. Siru pani kätensä hupparin taskuun, tarttui siellä olevaan leikkipyssyyn ja tökkäsi piipun miehen ristiselkään. Mies värähti. Siru oli aivan miehen selässä kiinni ja sanoi, että tämän piti jatkaa kävelyä. He menivät aitojen väliin jääneestä raosta sillan alle.

Linnea jäi pitämään vahtia. Linnea kuuli, miten Siru neuvoi miestä tottuneesti. Ensin tämän piti antaa puhelimensa ja sitten avata laukku.

Hetken kuluttua:

"Lini tule katsomaan!"

Linnea meni sillan alle.

"Älä sano minun nimeä."

"Katso."

Siru piti toisessa kädessä pyssyä ja toisessa nahkalompakkoa. Tyrkytti sitä Linnealle.

"Tsekkaa. Siellä on monta sataa!"

"Tosi hyvä."

Linnea palasi asemapaikalleen. Kaksi järjestyksenvalvojaa käveli ohi ja vilkaisi häntä, jatkoi matkaa.

Sillan alla Siru komensi miestä riisumaan kellon ja rannekorun. Linnea tiesi, että Siru oli laskenut maahan reppunsa ja ohjeisti miestä sullomaan tavarat sinne.

"Sitten vyö", Siru sanoi.

Linnea palasi sillan alle.

"Älä viitsi. Mitä me tehdään jollain vyöllä?"

"Myydään."

Siru hengitti nopeasti.

"Tällä äijällä on vaikka mitä."

Mies ei ollut sanonut koko aikana sanaakaan. Hän irrotti vyön, vyyhti sen nätiksi kiepiksi ja pani reppuun. Siru katsoi miehen jalkoja. Laadukkaan näköisiä kapeakärkisiä nahkakenkiä.

"Ja kengät."

"Me ei todellakaan oteta sen kenkiä."

"Pois vaan", Siru sanoi ja sohi pyssyllä.

Mies katsoi jalkoihinsa kuin ei olisi ymmärtänyt.

"Pois", Siru toisti. Hän tökkäsi miehen kenkää omallaan.

Mies tepasteli paikallaan ja hymisi. Linnea ja Siru vilkaisivat toisiaan. Mitä hittoa? Lopulta mies kumartui, avasi kauniisti solmitut nauhat ja astui vastahakoisesti ulos kengistään. Seisoi sukkasillaan tupakantumppien täplittämällä työmaalla ja katsoi alta kulmain Sirua. Siru määräsi miehen panemaan kengät reppuun. Mies ei tehnyt niin: sen sijaan hän kyykistyi ja otti repusta sinne aiemmin laittamansa tavarat: kellon, rannekorun, puhelimen ja vyön.

"Hei!"

Siru heristi pyssyä kohti miestä ja sanoi, että pane ne heti takaisin. Mies kallisteli päätään puolelta toiselle. Hän näytti siltä, että alkaa kohta itkeä. Hän avasi repun etutaskun.

”Lopeta!” Siru huusi.

Linnea sanoi, että ole nyt jumalauta hiljempaa. Mies pani korun, kellon ja puhelimen repun etutaskuun ja veti vetoketjun kiinni. Sitten hän tarttui kenkiin ja asetteli ne vierekkäin repun pohjalle. Kenkien päälle hän laski vyön hellästi kuin käärmeen, joka nukkui.

Siru oli vihainen. Hän halusi, että

mies irrottaa seuraavaksi paitansa kalvosinnapit, mutta Linnea sanoi, että nyt riittää. He juoksivat pois. Linnea katsoi taakseen. Mies seisoj sillan alla liikkumatta kädet sivuilla ja katsoi heidän peräänsä.

Viisi minuuttia myöhemmin he olivat metrossa.

”Minusta sillä ei ollut kaikki kunnossa”, Linnea sanoi.

Siru kirjoitti puhelimella viestejä asiakkaille.

”Sillä oli Ralph Laurenin laukku. Sillä todellakin oli kaikki kunnossa. Ehkä se

Linnea puhalsi ilmaa ulos. Mitäs ajattelit sitten tehdä, hän kysyi itseltään.

Siru avasi oven. Hänen silmänsä levisivät. Hän paiskasi oven kiinni ja huusi sen läpi ei.

Linnea seisoj miehen kanssa portailla. Naapurissa naukaisi kissa, ja mies hätkähti.

”Sillä ei ole mitään paikkaa, minne mennä”, Linnea sanoi. ”Ei me voida jättää sitä.”

Hänen puhelimensa piippasi. Siru kirjoitti, että ymmärsikö Linnea, että he joutuvat vankilaan.

Vartin päästä he söivät ruokaa yhdessä. Kaksoset olivat tehneet hampurilaisista pyramidin keskelle pöytää, ja mies valitsi keosta juustohampurilaisen. Hän kuori sen käärepapereistaan, viikkasi paperit siististi lautasen viereen ja katsoi sen jälkeen ruokaansa neuvottomana. Mies piristyi, kun Linnea toi hänelle haarukan ja veitsen. Mies purki annoksen huolellisesti osiinsa; juusto, sipuli ja suolakurkkusii-vut olivat kukin omassa pinossaan, ja mies söi pinot yksi kerrallaan.

Siru ryysti kokista pillillä ja katsoi Linneaa murhaavasti. Kaksoset tuijottivat miestä suu auki.

”Se ei jää tänne yöksi”, Siru sanoi.

He tekivät miehelle pedin olohuoneeseen. Kun kaksoset näkivät patjan lattialla, he kiljaisivat ilosta ja halusivat nukkua siinä itse. Mies sai kaksosten sängyn. Linnea kävi ostarilla hankkimassa hänelle hammasharjan ja uudet alushousut.

Mies asui heillä kaksi päivää. Ensimmäisenä päivänä hän lähinnä katseli, kun kaksoset pelasivat Mario Kartia. Hän ei vielä kukaan puhunut mitään. Hän ei pelännyt enää Linneaa mutta nosti kädet silmilleen, jos Siru tuli samaan huoneeseen.

Kerran äiti kävi ovella ruinaamassa rahaa. Siru antoi hänelle viisikymppisen ja pakotti hänet ottamaan kypärän mukaansa.

Äidin käynnin jälkeen Siru oli huonolla tuulella ja halusi mennä miehen kanssa pankkiautomaatille. Hänen mukaansa äijän piti kustantaa yöpitoja. Linnea muistutti, että he kaikki elivät nyt miehen rahoilla.

Linnea kummeksui, miksei kukaan kysellyt miehen perään. Hän luki uutisia ja seurasi Facebookin puskaradioryhmiä, mutta missään ei näkynyt ilmoitusta kadonneesta henkilöstä. Kun Linnea yritti kysyä mieheltä itseltään, mistä tämä oli tullut tai oliko tällä perhettä, mies vain huokaili ja näytti mielteliäältä.

Toisena päivänä kaksoset antoivat miehen kokeilla Mario Kartia. Mies halusi pelata pelkästään Yoshilla eikä suostunut kilpailemaan; hän halusi ajaa omassa tahdissaan pitkin ratoja ja katsella maisemia. Jos hän jäi jumiin aitaan tai jokeen, kaksoset auttoivat hänet takaisin reitille.

Kolmantena aamuna talon eteen pysäköi musta kiiltävä auto.

Ovikello soi. Sisällä Siru ja Linnea katsoivat toisiaan kasvot valkeina. Kerrankin myös kaksoset olivat hiljaa. Linnea meni avaamaan.

Ovella seiso i iso hymytön mies tummassa puvussa. Tyyppi, joka toi elokuvissa aina huonoja uutisia. Mies kysyi, oliko asunnossa Olavi-nimistä henkilöä. Linnea myönsi. Hän odotti, että mies astuisi sisään ja työntäisi hänet tieltään, mies näytti tottuneelta toimimaan myös sillä tavoin, mutta mies pysyi paikallaan. Hän kutsui Olavia nimeltä. Tämä vastasi olohuoneesta. Kun Olavi tuli eteiseen, kynnyksellä seisovan miehen kasvoilla käväisi nopea ja helpottunut hymy. Sitten hän vakavoitui taas, katsoi Linneaa ja kohotti toista kulmakarvaansa. Miehellä oli hyvin ilmaisuvoimaiset kasvot. Linnea ymmärsi heti, mitä tämä tarkoitti, ja kääntyi kohti Sirua, mutta vähemmän yllättäen tämänkin osasi lukea elekieltä. Siru meni kaksosten huoneeseen. Kohta hän palasi Ralph Lauren mukanaan. Mies avasi laukun ja tutki sen sisällön. Otti esiin Olavin lompakon ja katsoi sen sisään. Katsoi Linneaa, sitten Sirua. Heidän takanaan seisovia kaksosia. Toinen kaksosista sanoi "bujaa." Mies hymyili. Hän sulki lompakon ja pani sen takaisin laukuun, nyökkäsi Olaville ja lähti kävelemään autolle. Olavi seurasi. Siru kysyi Linnealta, olikohan Olavin varmasti turvallista mennä korston mukaan. Matkalla autolle Olavi vilkaisi taakseen. Kaksoset vilkuttivat. Auton luona mies avasi Olaville takaoven, odotti, että tämä pääsi sisään, sulki oven ja kiersi kuljettajan paikalle.

Mutta auto ei lähtenyt liikkeelle. Nyt auton toinen takaovi avautui.

Sieltä astui ulos tyylikäs herra vaa-

leissa housuissa ja taivaansinisessä takissa. Keltainen huivi kaulassa. Kaikesta näki, että hän oli satumaisen varakas. Sen vain näki. Herra näytti etäisesti Olavilta mutta oli jonkin verran tätä vanhempi.

Ovella herra tarttui molemmin käsin Linnean käteen, katsoi häntä silmiin ja sanoi:

"Kiitos."

Sitten herra pani käden taskuunsa ja otti sieltä seteliklipsin.

Linnea kuuli, miten Siru henkäisi hänen takanaan.

Herra laski Linnean käteen sileän 500 euron setelin. Ja toisen. Ja kolmannen. Ja vielä neljännen setelin, minkä jälkeen herra sanoi uudestaan kiitos. Linnea laski nopeasti päässään, paljonko he olivat käyttäneet Olavin rahoja. Hän antoi takaisin yhden setelin. Siru äännähti hätäntyneenä, herra yllättyneenä. Linnealle tuli mieleen, että Siru oli ehtinyt myydä Olavin takin ja puhelimen. Hän palautti toisenkin setelin. Mutta sitten hän tuli katumaapäälle, nappasi sen takaisin ja kääntyi ja puoliksi hätisteli, puoliksi työnsi muut sisään ja sulki oven hämmentyneen herran nenän edestä.

Linnea pudotti kolme seteliä keittiönpöydälle kuin ne olisivat polttaneet. Siru ei saanut sanaa suustaan. Hän osoitteli viisisatasia, Linneaa ja ovea ja aukoi suutaan. Sitten hän juoksi huoneeseensa itkemään. Kaksoset alkoivat pelata Mario Kartia.

Linnea istui pöydän ääreen ja katsoi rahoja. Hän mietti äitiä ja kaksosia ja kaksosten tulevaisuutta. Oma

tulevaisuuttaan. Sirun. Kaikkia niitä hänelle vielä tuntemattomia lakeja, joiden mukaan aikuisten maailmassa toimittiin.

Toinen kaksosista huusi, että äiti oli tulossa: olohuoneesta näki hyvin keskustaan päin vievälle tielle. Kama-la aavistus valtasi Linnean. Hän juoksi ulko-ovelle. Herra autoineen oli poissa, mutta viimeinen seteli oli laskettu portaille, ja sen päälle oli pantu pieni kivi,

ettei tuuli lennättäisi rahaa pois. Äiti oli sadan metrin päässä. Hän polki pyörää työläästi, ilman kypärää, ja näinkin kaukaa Linnea pystyi sanomaan, mitä tämä oli ottanut.

Linnea poimi setelin portaalta tasakuunsa, potkaisi kiven pois. Sitten hän nosti kätensä tervehdykseen.

*

-novelliin liittyviä kysymyksiä:

1. Miksi Linnea ja Siru ryöstävät ihmisiä?
2. Mitä me tiedämme Olavista tekstin perusteella? Miksi Olavi ei puhu mitään? Mitä luulet, että Olavi ajattelee tapahtumista? Miltä hänestä tuntuu?
3. Minkä takia Linnea haluaa palauttaa kengät miehelle?
4. Mitä Linnean ja Sirun olisi sinun mielestäsi pitänyt tehdä, kun herra tarjosi setelinippua?
5. Mikä on Sirun ja Linnean suhde muihin perheenjäseniin?
6. Muuttuuko jokin novellin tapahtumien jälkeen vai palaako kaikki ennalleen?
7. Novellissa ei mainita anteeksipyytämistä tai anteeksiantamista. Mitä ajattelet siitä?

TUNNE TEKSTI:

Ohjeita ja varmuutta ohjaajalle novellien käsittelyyn ryhmän kanssa.

Yhteisöllinen lukeminen tarkoittaa tekstien lukemista ja käsittelemistä yhdessä toisten kanssa. Tutuin tällainen menetelmä on perinteinen luku-piiri tai raamattupiiri. Yhteisölliseen lukemiseen voi kuulua myös esimerkiksi yhteisiä lukuhetkiä hiljaa tai ääneen, kirjavinkkauksia toisille tai luetun tekstin pohjalta tehty yhteinen luova teos.

Tunne teksti -materiaalipaketin novellit on suunnattu käytettäväksi rippikoulutyössä, ja niitä voi soveltaa myös muussa nuorisotyössä. Nämä ohjeet on tarkoitettu ryhmän ohjaajalle.

ENNEN KESKUSTELUA

Valitkaa ohjaajien ja isosten kesken, käsittelettekö novellia yhdessä koko ryhmän kanssa vai pienryhmissä. Myös isokset voivat ohjata keskustelua omien ryhmiensä kanssa. Pienemmissä ryhmissä on varmempaa, että kaikki pääsevät kertomaan ajatuksiaan. Jos haluatte käsitellä novelleja pienryhmätyöskentelyn jälkeen koko ryhmän kanssa, kaikkien pienryhmien kannattaa valita sama novelli.

Ennen leiriä kannattaa valita myös, luetteko novellin etukäteen ja juttelette siitä lukemisen jälkeen yhdessä, vai luetteko novellin yhdessä hiljaisuudessa tai vuorotellen ääneen. Myös

keskustelun ohjaaja voi lukea novellin ääneen ryhmälle.

Suosittellemme, että käsittelette ryhmässä aina yhtä kokoelman novellia kerrallaan. Voit joko ohjaajana valita, mitä novellia käsittelette, tai voitte ryhmän kanssa yhdessä valita esimerkiksi novellin nimen perusteella. Jos olet ehtinyt tutustua novelleihin etukäteen, voit myös antaa ryhmän valita novellin aiheen perusteella. Onko tavoitteenanne, että käsittelette rippikoulun aikana kaikki kokoelman novellit, vai keskityttekö yhdessä vain yhteen tekstiin? Novellit ovat itsenäisiä kaunokirjallisia teoksia, ja ne voi lukea missä järjestyksessä haluaa.

Novellin lukemiselle ja keskustelulle kannattaa varata riittävästi aikaa, riippuen siitä, minkä lukutavan olette valinneet. Ääneen lukeminen vie enemmän aikaa kuin itsenäinen hiljaa lukeminen.

NOVELLIKESKUSTELU

Jokaisen novellin yhteyteen on laadittu juuri kyseiseen tekstiin liittyviä kysymyksiä, joita voitte käyttää keskustelun tukena. Kirjallisuuskeskustelussa ei ole oikeita eikä väärä vastauksia, mutta loukkaavat ja epäasialliset kommentit eivät kuulu tähän keskustelumalliin.

Ohjaajana tehtäväsi on ottaa huomioon, että kaikki pääsevät halutesaan kertomaan ajatuksiaan, eikä kenenkään sanomisia jyrätä. Keskusteluissa jaettuja ajatuksia ja mielipiteitä ei kerrota oman ryhmän ulkopuolelle, ellei toisin erikseen sovita.

YLEISIÄ KYSYMYKSIÄ KESKUSTELUN TUEKSI:

- Mitä mielikuvia novellin nimi herättää ryhmässänne ennen lukemista? Entä luettuanne novellin?
- Oliko tarina mielestänne ennalta-arvattava vai yllättävä?
- Millaisia tunteita tarina herätti teissä?
- Onko novellin kertoja mielestänne luotettava? Mitkä asiat vaikuttavat mielikuvaanne?
- Mistä asioista ryhmä on pitänyt novellissa? Mistä ei? Ovatko kaikki samaa mieltä, vai onko jollain erilainen kokemus? Vertailkaa kokemuksia ja pohtikaa mistä nämä voisivat johtua.
- Antoiko novellin lukeminen ryhmän jäsenille uusia näkökulmia käsiteltyihin aiheisiin ja teemoihin?
- Rippikoulun näkökulmasta voi miettiä, mihin rippikoulun aiheisiin novelli voisi liittyä tai mitä raamatunkertomuksia novelli tuo mieleen. Mikä laulu voisi liittyä novelliin?

KESKUSTELUN JÄLKEEN

Halutessanne voitte jatkaa novellin käsittelyä pienryhmäkeskustelun jälkeen yhdessä koko ryhmän kanssa. Tässä kohtaa on kuitenkin hyvä muistaa, että pienryhmissä käydyt keskustelut ovat lähtökohtaisesti luottamuksellisia, eikä muiden kertomia ajatuksia sovi jakaa ilman lupaa.

Novellin käsittelyä voi jatkaa myös tekemällä yhteistä luovaa työtä tarinan ja sen aiheiden pohjalta, esimerkiksi omia tekstejä, kuvataidetta, veistoksia, draamaa tai musiikkia. Hienoa, jos tekstit herättävät halun luoda uusia taideteoksia!

Ideoita jatkotyöskentelyyn:

- Jatka kertomusta kirjoittamalla tai keskustelemalla: mitä henkilöhahmoille tapahtuu seuraavaksi, huomenna tai vaikka ensi kesänä?
- Kirjoita novelli tai kohtaus novellista jonkun toisen siinä esiintyvän hahmon näkökulmasta
- Piirrä tai maalaa kohtaus novellista tai tee siitä still-kuva tai veistos luonnonmateriaaleista
- Kuvatkaa video tai tehkää dramatisointi novellista tai jostain sen kohtauksesta
- Etsikää novelliin sopivaa musiikkia ja kuunnelkaa tai esittäkää se

Ohjeita laadittaessa on hyödynnetty Lastenkirjainstituutin Nuorten oma ääni -materiaalipakettia ja Erätauko-säätiön Erätauko-menetelmää.

 SYDÄMEN SIVISTYSTÄ
750 vuotta

Suomen
Kulttuurirahasto

LUKUKESKUS
LÄSCENTRUM